

I. festival narodnozabavne glasbe Slovenije Ptuj vas pričakuje

Ptuj, očiak med slovenski mestih, bo letos že drugič gostitelj narodnozabavnih ansamblov, ki se bodo zbrali in razvrstili na II. festivalu narodno zabavne glasbe Slovenije. Festival bo 28., 29. in 30. avgusta 1970, vsak večer s pričetkom ob 20. uri, pod pokroviteljstvom kreditnih bank Ptuj in Maribor. Za to pomembno kulturno in zabavno prireditev je v Ptujju že vse nared.

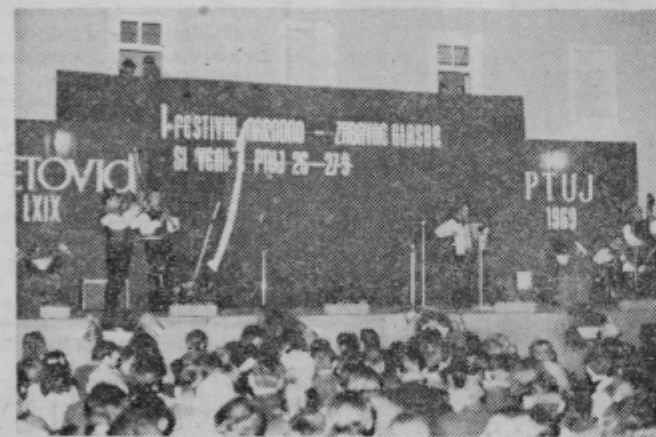
Festival bo, kot lansko leto na dvorišču minoritskega samostana. Že lanskoletne izkušnje so pokazale, da je prostor po ambientu in tudi po akustiki edinstven v Sloveniji. Urejen je za večje prireditve na prostem in lahko sprejme nad 2500 obiskovalcev.

Za II. festival narodnozabavne glasbe Slovenije se je prijaviło 51 ansamblov; izbirna komisija jih je na osnovi avdicij izbrala le 42. Med njimi je 40 več ali manj manih ansamblov narodnozabavnih melodij iz vse Slovenije, dva pa sta iz zamejstva, to je Tržaški narodni ansambel in ansambel Lojzeta Hledeta iz Gorice.

Vsi prijavljeni ansambli so razdeljeni na dve, po kvantiteti približno enaki skupini. Vsak ansambel bo nastopil le z dvema skladbama, od teh mora biti vsaj ena vokalna. Skladbe bodo izvirne, še ne posnete in prvič izvajane javno. Izvajanje narodnozabavnih melodij bo ocenjevalo posebna strokovna komisija, sestavljena iz predstavnikov RTV Ljubljana, Jugotona iz Zagreba in Radia Ptuj, ki je organizator festivala.

Prvi in drugi večer bo nastopilo po 21 ansamblov. Od vsake skupine bo komisija izbrala 6 do 8 najboljših ansamblov, ki bodo nastopili tretji večer, to je v sklepem delu festivala. Izbrani ansambli se bodo potegovali

za razpisane nagrade na osnovi ocene strokovne komisije in tudi občinstva. Nagrade so predvidene za najboljšo melodijo, ločeno za instrumentalno in vokalno izvedbo, avtorjem za najboljšo besedilo in besedilo v narečju, skladatelju najboljših melodij in posebne nagrade za ansambel iz zamejstva. S podelitvijo nagrad bo tudi končan drugi festival narodnozabavne glasbe Slovenije.

Posnetek z lanskega festivala

Omeniti je treba še to, da bo izvajanje narodnozabavnih melodij vseh nastopajočih ansamblov posnela na magnetoskop RTV Ljubljana; Jugoton iz Zagreba pa bo posnel LP ploščo z najboljšimi melodijami. Prve ansamble pričakuje organizatorji že v četrtek, 27. avgusta, zlasti tiste, ki bodo nastopili prvi večer festivala. V soboto dopoldne ko bodo zbrani v Ptujju že vsi ansambli, bo pokrovitelj festivala — kreditni banki Maribor in Ptuj, v grajski restavraciji pripravil zanje svečan sprejem.

Naj povemo še, da so člani ansamblov večinoma amaterji, nekateri le samouki; vse pa družijo eno — ljubezen do slovenske pesmi in do glasbenega instrumenta. Za-

to ni odveč pozornost, ki jim jo pripravljata pokrovitelj in organizator festivala.

Enako kot za člane nastopajočih ansamblov, se Ptujčani pripravljajo tudi na sprejem gostov, ki bodo prišli iz drugih krajev v mesto ob Dravi poslušat narodnozabavne viže v ritmu valčkov in polk. Prenočišča bodo zagotovljena vsem, če bodo ptujske hotelske zmogljivosti premajhne, so prenočišča še na Borlu, v Ormožu in pri mnogih zasebnikih.

Ptuj, najstarejše slovensko mesto, je iz svoje burne preteklosti ohranil mnogo arheoloških najdb in kulturno-zgodovinskih spomenikov, ki pomenijo izredno narodno

bo, da so prireditelji mislili resno, ko so lansko leto zagotovili, da bo festival narodnozabavne glasbe Slovenije v Ptujju postal tradicionalen. Do tega ima Ptuj, poleg vsega že navedenega, še s svojo izvirno folkloro in tradicijo v ljudski pesmi tudi vso pravico.

Narodnozabavna glasba je med Slovenci, doma in v zamejstvu, zelo popularna in cenjena. To dokazuje tudi nastajanje vedno novih ansamblov, ki se ukvarjajo pretežno s to glasbeno zvrstjo

in se z njo uspešno uveljavljajo. Zato je prav, da ob najrazličnejših festivalih enkrat letno organiziramo tudi srečanje ansamblov narodnozabavne glasbe.

Čeprav današnjih narodnozabavnih melodij ne moremo povsem enačiti z ljudsko pesmijo, vendar imajo z njo nekaj skupnega, to je izražanje miselnega in čustvenega sveta preprostega človeka. Zato bo ptujski festival prav gotovo našel vse širši odmev v slovenski javnosti. Franc Fideršek

TE DNI DOMA IN PO SVETU

OBISK IZ VATIKANA

V ponedeljek je prispel na obisk v Jugoslavijo vatičanski državni tajnik msgr. Agostino Casaroli. Na surčinskem letališču ga je sprejel državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac. Visokega vatičanskega gosta je pozdravil tudi jugoslovanski veleposlanik pri Sveti stolici Vjekoslav Cvrlija, prisotni pa so bili tudi drugi funkcionarji državnega sekretariata za zunanje zadeve.

Ob prihodu v Beograd je msgr. Casaroli izjavil, da je zadovoljen, ker je prišlo do tega prijateljskega obiska, ter da pričakuje dobre rezultate. »Prepričan sem, da bomo dosegli prijateljsko ozračje in učinkovitost v delu, da bi uresničili tisto, kar smo izpustili v preteklosti. Upam, da bo obisk ne samo prijeten, temveč tudi obojestransko koristen,« je povedal Casaroli po prihodu na letališče.

Vatičanski gost je našo državo zapustil danes, potem ko je vodil uradne razgovore z Mirkom Tepavcem in po obisku Brionov, Zagreba in Ljubljane.

ZASEDANJE MINISTRKEGA SVETA

V glavnem mestu Etiopije je cesar Haile Selassie odprl sešatek ministrskega sveta organizacije afriške enotnosti. Ministri se bodo na sešatku dogovorili o dnevnem redu za konferenco voditeljev afriških držav, ki bo od 1. do 4. septembra v Addis Abebi.

POGOVORI NASER-HUSEIN

Jordanski kralj Husein je minuli teden obiskal ZAR in se s predsednikom Naserjem pogovarjal o položaju na Srednjem vzhodu. Oba predsednika sta razpravljala tudi o najnovejši pobudi za rešitev spopadov med Arabci in Izraelci.

USPEHI SIHANUKOVH SIL

Iz ameriških vojaških virov poročajo, da so vojaške

enote, privržene odstavljenemu princu Kambodže Sihanuku, sklenile obroč okoli Phnom Phena. Poročajo tudi, da imajo osvobodilne sile v rokah že skoraj dve tretjini kamboškega ozemlja. Ameriška vlada je sklenila postaviti Lol Nolovemu režimu vojaško pomoč v vrednosti 40 milijonov dolarjev.

KAVČIČ OBISKAL MARI-BOR

Predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič je v ponedeljek obiskal Maribor, kjer se je v domu družbenopolitičnih organizacij pogovarjal s predstavniki mariborskega političnega življenja. Pri pogovorih je sodeloval tudi predsednik sveta Zveze sindikatov Slovenije Tone Kropušek.

PODRAŽITEV ZAVAROVALNJA SEPTEMBRA?

Znano je, da je združenje jugoslovanskih zavarovalnic zahtevalo povečanje tarif za obvezno zavarovanje vozil v poprečju za 50 odstotkov.

O zahtevi zavarovalnic bo najprej razpravljala zvezna gospodarska zbornica, potem zvezni zavod za cene in še Avto-moto zveza Jugoslavije, ki je ostro proti vsakršni podražitvi. Predstavniki AM zveze Jugoslavije so tudi zagrozili, da bodo organizirali svoje zavarovanje v sodelovanju z neko italijansko zavarovalnico.

LJUBLJANSKI TV DNEVNIK TUDI V NEDELJO

Direktor ljubljanske TV Dušan Fortič je na tiskovni konferenci v Ljubljani sporočil, da če bo šlo vse po sreči, potem bomo Slovenci že prvo nedeljo v oktobru dobili nedeljski dnevnik v slovenščini. Prihodnje leto bo ljubljanska televizija tudi pričela z eksperimentalnim programom v barvah. Statistike kažejo, da je v Sloveniji sedaj že 2000 televizorjev, ki lahko sprejemajo program v barvah.

VREME

Do nedelje, 6. septembra 1970.

Mlaj bo v ponedeljek, 31. avgusta ob 23.01.

Napoved: Čez nedeljo, 30. avgusta, bo lepo vreme. Okrog 1. septembra bo nastopilo spremenljivo vreme. Zadnja napoved je bila za en teden preuranjena. Pa poglejmo, kakšno vreme nam bo prinesel september. Do 5. bo spremenljivo. Od 6. do 13. bo sončno in toplo. Med 14. in 23. septembrom bo sicer vmes nekaj oblačnih dni, a bo padlo veliko dežja. Zadnji teden septembra bo prav lepo in toplo.

Alojz Cestnik

Začetek pripravljanih del za gradnjo novega kirurškega oddelka bolnišnice v Ptuj

Zgradba, v kateri ima vsak svojo opeko

V bolnišnici dr. Jožeta Potrča v Ptuj so začeli pred nedavnim uresničevati svojo dolgoletno željo, ki pa ni bila samo želja ampak nujna potreba. Delavci grad. podjetja »Drava« iz Ptuja so začeli s pripravljanimi deli za gradnjo novih prostorov kirurškega oddelka. O tej pomembni novogradnji smo se pogovarjali z direktorjem ptujске bolnišnice z dr. Mitjem Mrgoljem:

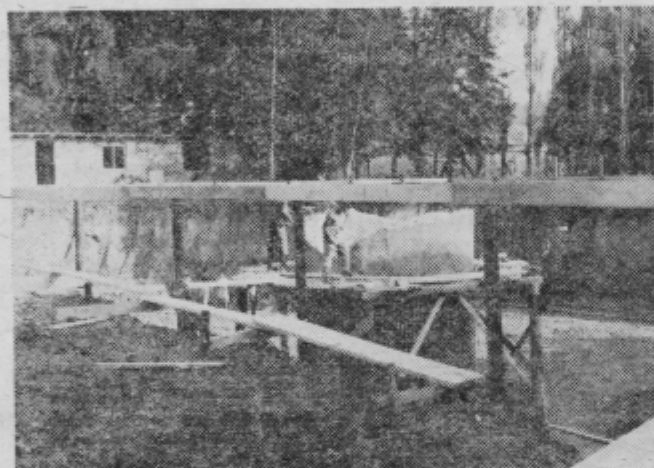
Prizidek novih prostorov kirurškega oddelka bo imel v končni izgradnji na voljo dvakrat več prostorov, kot jih ima dosedanji kirurški oddelek. V kletnih prostorih, ki bodo imeli dnevno svetlobo, bo transfuzijska postaja in lekarna z drugimi prostori, v pritličju bodo prostori za sprejemanje bolnikov in specialistična ambulanta s potrebno opremo za obdelavo manjših poškodb, v prvem nadstropju, ki bo v bistvu srce oddelka, pa bodo operativne dvorane, ki bodo služile tudi ginekološkemu oddelku in oddelek za intenzivno nego bolnikov. V drugem nadstropju bo otroška kirurgija, na voljo pa bo tudi nekaj sob za odrasle bolnike. Bolniške sobe bodo v starem delu sedanjega kirurškega oddelka — s tem, da, seveda, ne bodo tako natrpane, ko so bile največkrat doslej.

Gradnja bo potekala v treh etapah, s tem, da bo v prvi etapi zgrajen nov prizidek, v katerega se bo preselil dosedanji kirurški oddelek, v drugi bodo adaptirali začasno izpraznjene stare prostore tega oddelka, v tretji etapi pa bo sledila adaptacija prostorov, ki jih bo izpraznila lekarna in transfuzijska postaja, ki bosta, kot smo že omenili, prav tako dobili nove prostore v sedanji novogradnji.

Investitor gradnje je ptujska bolnišnica, sredstva pa se zbirajo v občinskem investicijskem zdravstvenem skladu. Ko je stekla beseda o sredstvih, ki so potrebna za to pomembno novogradnjo, mi je dr. Mitja Mrgole med drugim dejal: »Poglejte si samo dosedanjo jamo, ki so jo izkopal delavci gradbenega podjetja Drava. Človek dobi občutek, da bo mnogo »požrla.« K temu bo mnogo prispevala tudi iz dneva v dan naraščajoča podražitev novogradenj ali bolj določeno povedano gradbenega materiala. Nekatere delovne organizacije so že sprejele sklep za pomoč pri gradnji tega dela naše bolnišnice in moram reči, da smo naleteli na razu-

mevanje. Menim pa, da se bodo pridružile še druge delovne organizacije. Pri pripravljanih delih za novogradnjo moramo omeniti komunalno podjetje Ptuj, ki je na lastne stroške podrlo del parka ter napeljalo vodovod in uredilo kanalizacijo. Ta dela predstavljajo za nas veliko vrednost. V končni fazi pričakujemo tudi pomoč občanov... Zavedamo se, da bomo lahko zgradili ta objekt le s skupnimi, združenimi močmi...« (Seznam de-

manjkanje prostorov nujna, saj je sedanji kirurški oddelek vedno prenatrpan z bolniki, kar otežkoča delo zdravstvenemu osebju pa-tudi počutje težjih bolnikov je neprimerno slabše. Če se ob tem spomnimo na mariborsko bolnišnico, katere do zgraditve se je ustavila zaradi pomanjkanja sredstev in k temu navežemo tudi novogradnjo v Ptuj, se človek hote ali pa nehote vpraša, zakaj skoraj vedno pomanjkanje sredstev pri grad-

Prilagodljiva dela za gradnjo novega kirurškega oddelka

lovnih organizacij in njihove prispevke za novogradnjo kirurškega oddelka bomo objavili v eni od naših naslednjih številčk Tednika.)

Kot sem se prepričal, so na delovišču pripravljala dela v polnem teku. Novogradnja je bila glede na po-

nji tako pomembnih objektov, ki so izključno namenjeni človeku in njegovemu zdravju?

Pregovor pravi, da ima v bolnišnici vsak človek svojo opeko. Če je tako in če ni druge rešitve, jo pomagajmo v trenutnih razmerah tudi vzidati. J. S.

ŠOLSKE TORBE SE POLNIJO, DENARNICE PA PRAZNIJO

Te dni je v ptujskih prodajalnah, kjer prodajajo šolske knjige in druge potrebščine, prava gneča in tudi precej neupravičenega negodovanja. Sola je pred prago in malim učenjakom je treba napolniti njihove šolske torbe, katerih vsebina jim bo skozi šolsko leto počasi prehajala v njihove bistré glave.

»Torbice se polnijo, denarnice pa prazniijo,« bi lahko rekli temu vsakoletnemu nakupu. Če so pri hiši trije šolarji, ponekod jih je še več, je treba zares globoko seči v žep. Véčkrat slišimo najbrž upravičene pripombe, da so šolske potrebščine predrage. Pa to še ni vse. Treba je kupiti novo obleko, čevlje, v

mnogih primerih plačati dijalski dom ali zasebno stanovanje. Staršem zmanjka pri tem sapa. Pa pravimo, da je pri nas šolanje brezplačno? Vendar si ga mnogi otroci iz revnega podeželja težko privoščijo, mislim nadaljevanje v srednji ali poklicni šoli, kaj šele na višji ali visoki. S štipendijami je križ. Mnogokrat jih dobiijo prav tisti otroci, ki jih niso najbolj potrebni. Tako je pač!

In dokler bo tako, bo podeželje tudi na tem področju zapostavljeno. Sicer pa mlade strokovnjake tako v tujino »izvažamo«. Pa se čudimo, če nam v gospodarstvu precej škriplje.

J. S.

Železniški prehod Ptuj

Zakaj tvegate svoje življenje

Lani in še posebej letos smo bili priča hudim železniškim nesrečam, ki so terjale precej smrtnih žrtev in ogromno materialno škodo. Tisk, radio in televizija so izrekli že precej pikrih besed na račun nezavarovanih železniških prehodov in vprašanju, zakaj jih vsaj nekaterih — najbolj nevarnih — ne zavarujemo z zapornicami.

V Ptuj, na izredno prometni cesti, ki prečka železniško progo — zapornice so, vendar pa lahko vsak dan vidimo, kako nekateri udeleženci prometa, še posebej pešci in kolesarji po nepotrebnem tvegajo svoja življenja.

Primer, ki ga lahko vidimo vsak dan: Zaradi bližajočega se vlaka so zapornice spuščene. Kot vse kaže, pa velja to le za večja motorna vozila. Mnogi pešci, kolesarji pa tudi nekateri mopedisti obidejo zapornice in kljub preteči nevarnosti — za zapornicami prečkajo progo,

včasih celo v zadnjem trenutku, ko je vlak oddaljen komaj le še nekaj metrov. Kot sem se sam prepričal pri tem popolnoma nič ne morejo opozorila zapornic.

To se ponavlja iz dneva v dan. Ljudje v vsakodnevnem vrvežu pozabljajo, da jih lahko tistih nekaj korakov železniško progo in tistih nekaj pridobljenih minut, s katerimi življenje. Da imamo samo eno, tega najbrž ne treba ponavljati.

Ali po vsem tem zapornice zares služijo samo težjim motornim vozilom, ki zapornice ne morejo obiti? Ali bi bil obhod za zapornice nekoliko širši, ne vsem človeku bi šli tudi vozniki težjih vozil po stopinjah mnogih pešcev in kolesarjev.

In nekega dne se bo zgodilo. Nekdo bo obležal mrt pod kolesi težke lokomotive. Ali ne bo takrat že prepozno?

J. S.

Kolo sreče se vrti

Kdo bo dobitnik avtomobila pri prihodnjem žrebanju? Prigotovo nekdo, ki vlaga svoje prihranke pri KB Ptuj in jih veže na najmanj enoletni odpovedni rok.

Začetek gradnje otroškega vrtca v Ptuj

pred nedavnim je začelo gradbeno podjetje »Gradnje« Ptuja v Volkmajerjevem naselju v Ptuj s pripravljanimi deli za gradnjo novega otroškega vrtca. Prejšnji teden smo si ogledali delovni načrt, z nekaterimi podatki o novogradnji pa mi je nastregla tovarišica Pavla

teh sredstev bo okrog 192 milijonov kreditnih sredstev, 30 milijonov S din znaša samoprispevek občanov, preostali del pa je 3-letni prispevek TIS Ptuj iz rednih proračunskih sredstev.

V otroških varstvenih ustanovah ptujske občine je bilo doslej zajetih komaj 360

ja brez roditeljev, saj dobro vemo, da je prav vzgoja v najnežnejši otroški dobi bistvenega pomena za bodoči človekov značaj.

Ob obisku na gradbišču

Miha Arbeiter – jubilant iz haloškega Paradiža je dobil televizor

85 bolj trnjevih kot božajočih let

V nedeljo dopoldne je slavil v Cirkulanah 85-letni jubilej haloški očanec Mihael Arbeiter, ki je sočasno tudi eden izmed najstarejših slovenskih komunistov. Za seboj ima revolucionarno življenjsko pot, vendar pa je kljub devetemu življenjskemu križu, ki se mu vzpenja na pleča, kjer je nosil nekaj desetletij haloški koš, še vedno dokaj čil in živahen. Da ne more iz svoje kože, nam pove podatek, da je kljub svoji visoki starosti še vedno aktiven v mnogih krajevnih

novega vrtca sem se zglasil tudi v bližnjem že obstoječem vrtcu. Vzgojiteljica Irena Krajnik, se je pravkar ukvarjala s skupino malčkov, ki so pridno srebrali toplo malico. Njihovi starši so v tistem času prav gotovo brez skrbi opravljali svoje delovne dolžnosti, saj so vedeli, da so otroci v dobri negi. Kaj pa tisti, in takih ni malo, ki ob odhodu na delo svoje otroke skoraj dobesedno zaklenejo v stanovanje? Najbrž se zaskrbljeni vračajo z dela, pa

tudi njihov delovni učinek je zaradi te skrbi prav gotovo manjši. To so vprašanja, ob katerih bi kazalo v bodoče temeljiteje razmišljati. Vemo, sredstva so piclo odmerjena, vendar bi jih kazalo v bodoče bolj odločno vlagati tja, kjer so potrebe največje. Ne bo napak, če ob tem še enkrat uporabimo že precej »oglodano« geslo: »Otroci ko naša prihodnost« ali še bolj rečeno: »Otroci današnjega dne bodo jutri odrasli!«

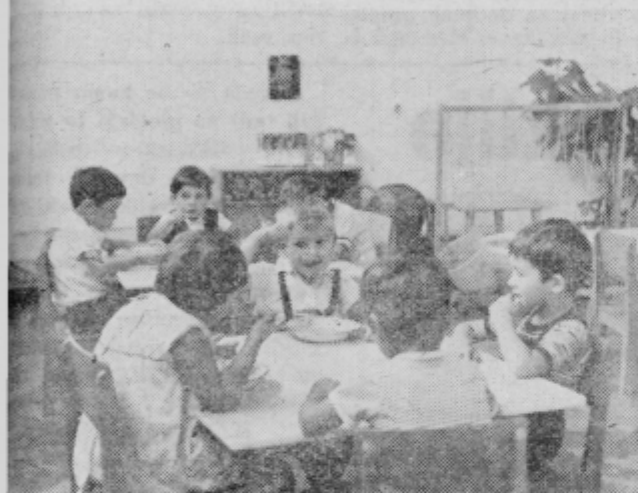
J. Slodnjak

Imam veliko željo, ki pa je hkrati želja vseh Haložanov. Želimo si, da bi skoraj začeli s temeljito kompleksno obnovo naših izrojenih haloških vinogradov. Uresničitev te želje nam bo pomagala odrezati večji kos kruha, kot si ga lahko privoščimo sedaj.

Zatem je obudil Miha spomine iz svojega otroštva, ko mu je mati odrezala komaj tako tanko rezino kruha, da si je zmozel oprtati na pleča velik koš, ki ga je dobil za doto že ob svojem rojstvu.

Miha je stopil v partijo leta 1939. V članstvo ga je sprejel pokojni dr. Jože Potrč. Tega dne se živo spominja, kot tudi vseh drugih dni, ki jih je preživel na številnih bojnih poljanah.

»Nikoli nisem obupal, vedno sem imel pred očmi misel, da bo nekoč boljše. O pač, enkrat sem obupal v Galiciji. Skoraj dobesedno sem se

Tomil sem jih, ko so srebrali toplo malico

Majnikova na Temeljni izobraževalni skupnosti v Ptuj.

Vrtec, v katerem bo našlo v začetku šolskega leta 1971-72 prepotrebno zatočišče 30 dojenčkov in 90 predšolskih otrok, bo veljal 365 starih milijonov dinarjev. Od

otrok. Z novim vrtcem se bodo te kapacitete povečale na število 480, s čimer pa dejanske potrebe po vzgojno varstvenih ustanovah v ptujski občini še zdaleč ne bodo zadovoljene. Poleg treh oddelkov otroškega vrtca v Ptuj, sta še otroška vrtca v Kidričevem in v Majšperku — tu pa se seznam tovrstnih ustanov neha. Podatki kažejo, da je samo v Ptuj okoli 1200 predšolskih otrok, od tega bi jih bilo treba glede na stanovanjsko pa tudi socialno problematiko večje število vključiti v otroško varstvo. Napisal sem »bilo treba vključiti«, praksa pa je doslej pokazala, da to ni bilo mogoče. Varstvo dojenčkov doslej sploh ni bilo organizirano.

Zahteve po gradnji otroških varstvenih ustanov se kažejo tudi na podeželju: V Budini, v Markovcih, v Dornavi in drugod. Za Dornavo je idejni načrt gradnje že izdelan v sklopu gradnje nove šole.

V novem otroškem vrtcu v Ptuj bo centralna kuhinja za ptujske oddelke. Doslej so kuhali hrano v dijaškem domu, kjer kapacitete kuhinje ne zadoščajo. Z novim vrtcem ne trenutna vrzel vsaj delno zamašena. Doslej so morali v Ptuj letno zavrniti okrog 80 prošenj za sprejem otrok v vrtec. Ob tem ostaja odprto vprašanje, kdo vzgaja te otroke, saj sta v mnogih primerih zaposlena oba zakonca — oče in mati. Še bolj pomembno pa je ob tem vprašanje, kakšna je ta vzgo-

organizacijah in društvih.

Kar številna družina se nas je zbrala v nedeljo v gostilni »Pri Haložanu«, kjer smo proslavili jubilej 85-letnico. Na svečanosti so bili: Lojzka Stropnik, republiška poslanka, Franc Tetičkovič, sekretar komiteja občinske konference ZKS Ptuj, Anton Zagar, podpredsednik občinske skupščine Ptuj, Jože Stropnik, podpredsednik občinske konference SZDL Ptuj, Miha Kolarič, sekretar obč. K SZDL Ptuj,

PRIPRAVLJENI NA START

Petdnevni delovni teden v ormoških osnovnih šolah naprekuje začetek pouka 1. septembra. Popravni izpiti so v polnem teku. Mnogo dela je tudi s pripravo urnikov in razporeditvijo dela. Na nižji glasbeni šoli bodo tudi delali po novem sistemu, se pravi pet dni v tednu. Težnja šole je, da bi se čim več učencev vpisalo za pouk pihal in trobil. Učencev za klavir in harmoniko je že preveč in pozneje tudi nimajo toliko možnosti sodelovati v različnih orkestrih in drugih sestavah. Pihala pa so zelo iskana. Letos bodo tudi posvečali večjo skrb skupniškim vajam, kot so trio, harmonikaški in pihalni orkestri. Pri takem sistemu pouka učenci več pridobijo in tudi raje igrajo. Za pihala in trobila so na šoli boljši pogoji, saj imajo te instrumente na razpolago in jih učenci lahko dobijo.

Vpis v glasbeno šolo bo v sredo, 2. septembra. V Ormožu dopoldne in popoldne, pri Miklavžu in v Središču pa samo popoldne.

Jubilant z gosti, ki so mu prišli čestitat ob jubileju.

Zvonko Masten, sekretar komiteja občinske konference ZMS Ptuj, Cvetko Panter, načelnik oddelka za narodno obrambo, Jože Vaupotič, predsednik KS Cirkulane, jubilarntova žena Marija in haloški očanec, vojni veteran Janez Potočnik.

V imenu zbranih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine je čestital jubilarntu sekretar komiteja obč. K ZKS Ptuj Franc Tetičkovič in mu izročil ček za nakup novega televizorja.

Miha Arbeiter je v besedah zahvale med drugim dejal: »Hvala vam, tovariši. Precej star sem že, praviijo, da bom za 15 let star sto let.

v trenutku obupa nastavlil, da bi me zadela kakšna krogla. Kot vidite sem ostal živ,« je pripovedoval možakar, ki skriva za košatimi brki in koščenim obrazom prijazen nasmešek.

Z ženo in hčerko gospodarijo na majhni kmetiji. Če ne bi dobival Miha pokojnine, bi jim trda preda.

Dan se je nagnil k opoldnevu, ko smo še zadnjič nadržavili jubilarntu in mu zaželeli še mnogo sončnih in vedrih dni v haloškem Paradižu, ki pa ni »paradiž« v drugem pomenu besede, saj je življenje v haloških breggah prej posejano s trnjem kot z rožami.

J. S.

Ob fluorografski akciji v ptujski občini

Mišljenje, da tuberkuloza ni več ena izmed najbolj razširjenih boleznih sedanega časa je zmotno. Razumljivo pa je, da je stanje tuberkuloze precej različno. Še danes imamo po svetu predele, kjer tuberkulozo poleg nekaterih drugih boleznih še vedno lahko imenujemo bič človeštva. V deželah z višjim standardom pa je tuberkuloza morala prepustiti mesto drugim obolenjem, zlasti boleznim srca in ožilja ter rakavim obolenjem.

Kljub temu pa je treba tuberkulozi posvečati še vedno precej pozornosti, saj vemo, da še danes živi po svetu okrog 20 milijonov ljudi, ki dan za dnem širijo to težko bolezen. Po odkritju čudovitih zdravil za zdravljenje tuberkuloze in po rednem cepljenju proti tuberkulozi, ki ga opravlja protituberkulozna služba se je stanje precej izboljšalo, saj je umrljivost za tuberkulozo zelo nizka zlasti med mladimi ljudmi, prav tako pa je tudi na novo obolelih ljudi precej manj. Kljub temu pa imamo v naši državi še vedno precej visoko število tuberkuloznih bolnikov. Prav tako ne moremo biti zadovoljni s stanjem tuberkuloze v naši občini, saj smo od leta 1966 pa do danes odkrili 197 novih bolnikov, ki bolehalo na pljučni tuberkulozi. Jasno nam pa je, da še vsi bolniki niso odkriti, ker vsi prebivalci pač ne prihajajo na preglede v dispanzer za pljučne bolezni in tuberkulozo. Prav zaradi tega pa je fluorografska akcija, ki je tik pred nami, za odkrivanje te bolezni nujno potrebna.

Na začetku smo omenili, da je le nastopilo obdobje, ko se število tuberkuloznih obolenj precej zmanjšuje, ob tem pa ugotavljamo, da odkrivamo vse več rakavih in drugih obolenj na pljučih. Kot je za tuberkulozo važno zgodnje odkritje bolezni, tako je to tem bolj važno za rakasto obolenje, saj nam je znano, da je zdravljenje teh boleznih lahko uspešno samo takrat, če smo ga pravočasno odkrili in takoj pričeli z zdravljenjem. Kot tuberkuloza, tako se tudi rakavo obolenje pričinja brez kakih posebnih težjih znakov. Živimo v času, ko mogoče premalo mislimo na svoje zdravje in se za kakšne manjše težave niti dosti ne zmenimo. Prav te male težave pa so lahko pričetek resnejšega obolenja.

Zaradi tega je prav zanesljivo na mestu trditev, da je treba na rentgenski pregled pri dalj časa trajajočem kašlju, pri zmanjšanem apetitu in pri slabšem počutju. V dispanzerjih za pljučne bo-

lezni in tuberkulozo opravijo poleg rentgenskega pregleda še več drugih preiskav, ki obolenje na pljučih končno dokažejo, ali ga pa izključijo.

V ptujski dispanzer prihaja na preglede precej našega prebivalstva. Vsakega na novo odkritega bolnika, ki boleha za kako pljučno boleznijo, napotimo v bolnišnico, po prihodu iz bolnišnice pa nadaljujemo po potrebi še z zdravljenjem doma. Posvečamo skrb ne samo tuberkuloznim bolnikom, pač pa tudi bolnikom z vnetji sapnikovih vej, s tako imenovano nadubo in vsem bolnikom, ki imajo težave s pljuči. V zadnjih letih pa opažamo, da ravno tuberkulozni bolniki ne posvečajo dovolj skrbi svojemu zdravju, ker so se pač prepričali, da je ta bolezen le ozdravljiva, zdí se nam, da se je več ne bojijo, kljub temu, da povzročajo družinam bolnega in vsej njegovi okolici precej škodo. Tako imamo v naši občini še precej takih bolnikov, ki se nečejo redno zdraviti ter s svojo neresnostjo ogrožajo svoje zdravo okolico in se ne ozirajo na to, da je tuberkuloza nalezljiva bolezen. Taki bolniki se morajo seveda tudi mnogo dalje časa zdraviti, uspeha zdravljenja pa jim ne more nihče zanesljivo zagotoviti. Ravno ti bolniki so vzrok, da še vedno odkrivamo nova, čisto sveža tuberkulozna obolenja.

Omenili smo že, da imamo za zdravljenje tuberkuloze na razpolago vedno več zanesljivih zdravil, da s cepljenjem proti tuberkulozi varujemo naše najmlajše pred okužbo in da s fluorografiranjem odkrivamo pljučna obolenja pri tistih ljudeh, ki sami ne hodijo na preglede. Vsi pa vemo, da ima vsak naš prebivalec zdravila, preglede in cepljenje na razpolago, zastoj. Jasno nam je torej, da naša družba, in to smo mi vsi, dajemo ogromna sredstva za odkrivanje in za zdravljenje tuberkuloze in za zaščito pred njo.

Prav fluorografija nam je v borbi proti tuberkulozi in za odkrivanje drugih pljučnih obolenj velik pripomoček, zlasti zaradi tega, ker s to akcijo poskrbimo, da je pregled dosegljiv vsakemu našemu prebivalcu, saj so postojanke, kjer se bo slikanje opravljal, precej na gosto posejane po vsej naši občini. Poskrbljeno je tudi za tiste občane, ki so v delovnem razmerju, da ne bodo izgubljali preveč časa, saj bo fluorograf prišel tudi v posamezne delovne organizacije. Sam postopek pri slikanju poteka izredno hitro, torej res ni zadržka, da vseh teh

prednosti ne bi izkoristili. Na fluorografiranje bodo lahko šli tudi vsi tisti, ki zaradi starosti, oslabilnosti ali zaradi prevelike oddaljenosti ne morejo na pregled v ptujski dispanzer.

Naša dolžnost je torej samo to, da se na dan, za katerega smo dobili vabilo, javimo na določenem kraju. Ker je zaradi preseljevanja in kakih drugih sprememb v zvezi z bivališčem ali z za-

poslavitvijo nekaterih ljudi prišlo mogoče do kake pomote, moramo vedeti samo to, da se je vsak občan, v starosti nad 24 let dolžan javiti na najbližji postojanki fluorografa, četudi ni dobil vabila. Ker je fluorografska akcija zvezana z velikimi stroški, ki jih plačuje naša neopravičen izostanek od fluorografske skupščina, bo vsak orografiranje denarno kaznovan.

Nekaj dni po pričetku fluorografije pričanja dobivati ptujski dispanzer izvide fluorografiranja za tiste, pri katerih so na pljučih vidne kakršnekolik spremembe. Te ljudi bo dispanzer zopet ponovno klical na dodatne preglede in preiskave. Ker smo že

omenili, da je važno zgodnje in hitro odkrivanje bolezni, pozivamo ob tej priliki ponovno vse naše občane, da se zanesljivo udeležijo fluorografiranja in da se pozneje odzovejo pismenemu vabilu dispanzerja ob določenem dnevu in uri.

V svojem lastnem interesu smo dolžni, da z disciplinirano ob fluorografski akciji, ki poteka v naši občini od 26. avgusta do 25. septembra 1970 in ob kasnejših po fluorografskih pregledih v dispanzerju pripomoremo naši skupnosti v borbi proti boleznim in v skrbi za zdravje nas vseh.

V.L.

Pod Bočem klije ponosen planinski rod

(Nadaljevanje)

Minuli teden smo v sestavku o poljščanskih planincih spregovorili pravzaprav o začetkih planinstva v dolini pod Bočem. To pot pa si oglejmo še dogodka, ki so mnogo bolj blizu.

Ob vdoru okupatorja v našo deželo je delo društva prenehalo, večino najbolj delavnih in prizadevnih planincev pa je okupator izselil. Med izseljenci so bili Alojz Čilenšek, Miro Ritonja, Alojz Kranjc, Franc Petanič, Lenart Finžgar, Ludvik Vižintin, Andrej Mesarič, Albin Belak in še nekateri drugi, nekateri izmed njih pa se niso več vrnil.

Med NOV je postal Boč središče odporiškega gibanja v tem predelu. Ze 15. junija 1941 je bil na Boču prvi sestanek protifašistične skupine iz Poljčan, v kateri so bili tudi nekateri člani planinskega društva. Planinski objekti na Boču so dajali prvim partizanom zavetje, razgledni stolp, na katerem je plapolala partizanska zastava, pa jim je služil za opazovalnico. Gozd ob stolpu je dajal varno zavetje partizanski bolnišnici. Na Boču so se križale poti partizanskih kurirjev med Bohorjem in Pohorjem, tu pa so se tudi zadrževali borci Kozjanskega odreda.

Po osvoboditvi so poljščanski planinci takoj organizirali novo društvo. Ze 2. septembra 1945 je bil prvi občni zbor, na katerem so izvolili Franca Detička za prvega predsednika. Odbor je začel z velikimi težavami, tako rekoč iz nič, saj je bil stolp razdejan, koča požgana, planinski dom pa opustošen. Ze 9. junija 1946 je bila otvoritev novega razglednega stol-

pa na Boču. Z mnogo truda in dobre volje pa so uredili tudi dom. Na občnem zboru so leta 1951 sklenili, da bodo dom na Boču povečali. Ze prihodnje leto je ponosno stal pod vrhom, mladi in stari pa so žrtvovali nič koliko prostovoljnih ur.

Čas pa je pokazal, da stolp, ki je bil iz jelovine, ne bo več dolgo vzdržal. Sprva so se najbolj vneti samo pogovarjali, potem pa so prešli v akcijo za zgraditev železnega stolpa. Del sredstev je zbralo društvo samo, prispevali pa sta še občini Slovenska Bistrica in Smarje pri Jelšah, gozdni gospodarstvu Slovenska Bistrica in Rogaska Slatina, največji delež pa skupščina nekdanjega okraja Maribor. Montažna skupina mariborske Metalne je z delom končala 5. avgusta 1962, takrat pa so stolp slovesno predali namenu.

Lansko leto je društvo praznovalo 40-letnico obstoja in dela pri katerem je doseglo zavidljive uspehe. Za dolgoletno delo so bili s srebrnimi častnimi znaki Planinske zveze Slovenije odklikovani naslednji poljščanski planinci: Franček Detiček, Jože Hvala, Franc Heric, Franc Komerički, Tonika Knez, Dragica Onič, Nace Pihler, Franc Plemenitaš, Karel Pahor, Ivan Lehner, Ludvig Vižintin, Jože Zupančič ter sedanji predsednik planinskega društva Jože Težak.

Seveda pa ne bomo pozabili tudi na pionirje in mladince poljščanskega društva, ki so v pičlih devetih letih naredili tako velik korak, da jim upravičeno nadejamo naziv najboljšega mladinskega odseka v Sloveniji. Morda bo kdo nejeverno zmajal glavo, toda prihodnji teden ga bomo poskušali prepričati v našo trditev.

Priredil: D. Utenkar

Skrivnosti dobrega oblačenja

Oblačiti se ni težko, težko je — dobro se obleči.

Visoka, normalno grajena žena je nekako idealen tip, zlasti kadar gre za krojaške in šiviljske storitve. Takšni ženi v bistvu pristaja; tudi oblačila, ki si jih ne morejo omisliti nizke in debele žene. Predvsem so to tričetrtinski plašči, izraziti in večji detajli, močnejši vzorci. Visoka in normalno grajena žena si more izbirati barve po vsej barvni lestvici, seveda pa mora paziti na barvo svoje polti, las in oči. Najbolje ji pristaja enobarvno blago. Idealno oblačilo za takšno vrsto žena so srajčke obleke (chemisier), klasične salonke in športna obuvanja z minimalnimi detajli, torbe pa srednje ali velike. Zelo pristajajo tej vrsti žena hlače!

Sleherna srednje visoka in suha žena more nositi vsako enobarvno blago ali blago z velikimi vzorci. Vzdolžne proge na blaguniso idealne za ta tip žene. Srednja in suha žena bo morala ojačiti oblačila na suhem delu svojega telesa. Tako na primer bo nerazvite prsi skrila z močnejšimi šivi, naborki ali bolerom. Ozki boki terjajo nabrano ali naloženo krilo, kadar je to moderno, seveda. Izbirati morate med torbicami manjših in srednjih obsegov, med vzorci linij, med ovrnatimi izrezi, ki se morajo skladati z linijo vratu, vneto pa segajte po hlačah!

Jože Janežič izdeluje lestence iz jelenjih rogov

Obrt, ki jo redko srečamo

Dolgo že poznam Janežičevega Jožo iz Spindterjeve ulice v Slovenski Bistrici. Precej časa pa tudi že vem, da se ukvarja z nenavadno in pri nas nič kaj pogosto obrtjo. Izdeluje namreč lestence, seveda ne takšne, kot smo jih navajeni opazovati v trgovinah, temveč lestence iz jelenovih rogov. To pa je bilo tudi dovolj, da je vzbudilo mojo radovednost. Obiskal sem ga in pomenila sva se o tem njegovem nenavadnem konjičku.

Lep čas je že invalidsko upokojen, največ »zaslug« za to pa imajo partizanska leta, ki se naposled menda pri vsakomur poznajo. V najboljših letih pa se človek ne more kar tako predati mirovanju, posebno še, če je bil vajen dela. Tako se je tudi Jože Janežič odločil, da bo nekaj počel. Že dolgo je tega, ko je pričel najprej izdelovati lestence iz volovskih rogov, vendar ljudje niso pokazali zanje prevelikega zanimanja.

Potem je tuhtal in tuhtal. Prav dobro se spominja, da je pred dobrimi štirimi leti posedal pred televizorjem in se zabaval ob »kavbojki«. Takrat pa je tudi »iztuhtal«. Razboriti pretepači so pripravili pretep, da je kaj in v tem direndaju je tudi videl, kako je padel s stropa lestencec, narejen iz jelenovih rogov. Ni veliko premišljal. Podal se je v lov za starimi rogovi, ki so jih bili ljudje pustili na podstrešjih in je začel delati.

Kmalu je moral po »surovino« malce dlje od doma. Pa ne bi bilo vse tako kot bi hotel, če ne bi na Kočevskem, Snežniku ter v Mašunu na Primorskem našel starih bojnih tovarišev. Težko je dobiti rogove. Čeprav so jih ljudje zavrgli kam na podstrešje, jim takoj navijejo cene, ko vidijo, da se kdo zanima zanje. Pa tudi Italijani so jih »pokvarili«, ko so jih pričeli preplačevati, samo, da bi jih dobili.

Sprva je lestence izdeloval sam, pa ni šlo najbolje. Uvidel je, da brez dobrega okovja ne bo šlo, pa se je povezal z Matijo Sagadinom, ki je sedaj »oče« vseh kovinskih delov pri lestencih. Le-ti pa imajo najrazličnejše oblike. Obliko in umetniško podobo pa jim seveda da moj sogovornik. Skupaj z Matijo sta lansko leto na sejmu obrti v Celju za lestence dobila zlato kolajno, to pa seveda ni od muh. Stekleno opremo mu pripravijo v bistriški steklarni, tako da je kooperacija kar dobro vpepljana.

Spregovorila pa sva tudi o tem, kako gredo lestenci v promet. Ni še tako dolgo, ko so z njegovimi izdelki opremili gostilne v Dobrni in v

Lovrencu na Pohorju. Zanimanje zanje pa kažejo tudi mnogi zasebniki, pa lovske družine, ki so zgradile svoje kočice. Nekaj lestencev pa je romalo tudi prek meje v Italijo in Nemčijo.

Seveda so me zanimala tudi cene teh izdelkov, ki morajo biti narejeni z dobro

To pa še ni vse, kar nastaja v Janežičevi delavnici, ki si jo je pripravil kar v avtomobilski garaži. Na steni sem opazil tudi lestencec iz konjskega komata. Povedal mi je, da je komat star več kot sto let, z malce domišljije pa ga je kaj hitro pripravil za »uporabo«. Mnogi gostilničarji

Jože Janežič oblikuje lestence z veliko smisla

»umetniško« roko. Od marsičesa je odvisna. Najprej je že važno, ali so rogovi temni ali svetli. Temni so iz kočevskega in Mašuna, ti veljajo vsekakor več, saj jih strokovnjaki mnogo bolj cenijo. Cene visečim lestencem pa so od petdeset starih tisočakov do osemdeset. Največji, ki ga je naredil Jože Janežič, pa je veljal sto dvajset tisočakov starih dinarjev. Stenski so seveda precej cenejši. Zanje je treba odšteti od 25 do 30 tisočakov

bi ga ob vходу prav gotovo s pridom uporabili, vendar ne kažejo prevelikega zanimanja, čeprav so v starih časih v teh krajih živeli od »furmanov«.

Tako je bilo mojega obiska pri Jožetu Janežiču kaj kmalu konec. Pustil sem ga med snovanjem novih načrtov, predvsem pa v premišljevanju, kako bi svojim lestencem dodal še kaj novega in še bolj popestril zbirko.

D. Utenkar

LETOS NA LETOVANJU MANJ OTROK KOT LANI

Kot smo pred nedavnim poročali, so otroci iz ptujske in ormoške občine tudi letos letovali v počitniškem domu v Biogradu. Vendar pa je letos skupno število otrok, ki so si v tem domu nabirali moči za novo šolsko leto, precej nižja od števila otrok, ki so letovali lani in prejšnja leta. Letos so letovale tri izmene, v katerih je bilo skupaj 109 otrok iz različnih krajev ptujske in v manjši meri iz ormoške občine.

Vzrok za razmeroma skromno število je verjetno iskati v povečanju deleža, ki so ga morali primakniti za letovanje svojih otrok njihovi starši.

Počitniški spomini, ki so jih doživeli otroci na morju so še dokaj sveži, v pozabo pa bodo zatonili v začetku septembra, ko bodo te spomine zamenjale šolske skrbi v novem šolskem letu.

J. S.

Glasbena šola, sekcija SVOBODE Ptuj

bo imela vpisovanje novih učencev za pouk harmonike in kitare, dne 5. septembra 1970, od 9. do 11. ure in od 15. do 17. ure v prostorih Narodnega doma v Jadranski ulici. Dosedanji učenci, ki še niso vpisani, naj se javijo pri svojih učiteljih. Vpisujemo tudi kandidate za godbo na pihala.

PRECEJŠNJE ZANIMANJE ZA VPIS V KMETIJSKO ŠOLO NA TURNIŠČU

Kot nam je povedal ravnatelj kmetijske šole v Turnišču pri Ptujju dipl. inž. Egon Zorec, so zabeležili doslej izredno ugoden vpis v to šolo. Za redno dveletno šolanje se je prijavilo doslej iz različnih krajev Slovenije okrog 30 slušateljev, večje zanimanje kot prejšnja leta pa je tudi za vpis v tako imenovani kmečki oddelek. Učenci iz oddaljenejših krajev bodo imeli vso oskrbo v domu.

Fantje in dekleta, še je čas! Če vas veseli poklic kmetijca, napišite prošnjo in se prijavite. Vpis še traja. Tudi tisti, ki boste ostali na kmetijah nasledniki svojih star-

šev, potrebujete za lažje gospodarjenje ustrezno strokovno znanje. In to iz dneva v dan bolj, kajti zemlja ne zahteva več samo pridnih rok, ki delajo od jutra do večera, temveč tudi ustrezno znanje iz agrotehnike in strojništva, veterine in vremenoslovja, ekonomike in drugega. Tudi na kmetiji je vaša bodočnost. Sicer nekoliko pozno, vendar še ne prepozno je začela posvečati družba več pozornosti tudi kmečkemu vprašanju. Vsi upamo in pričakujemo, da bo tudi kmečki poklic in mora biti, v bodoče bolj cenjen in vrednoten. J. S.

Kam greš, očka?

Vroči poletni dnevi in časi dopustov so v glavnem že za nami. Po cestah so se valile in se v teh dneh še valijo dolge kolone avtomobilov domačih in tujih registracij. Med njimi je bilo tudi mnogo naših ljudi, ki delajo na tujem. Prispelo je pismo: »Draga žena in otroci, pridem v nedeljo.«

»Ata pride domov,« je završalo med otroci, pa tudi žena ni mogla skriti veselja. Vsak mesec je sicer prihajala denarna nakaznica, da je imela družina kruh in druge najnujnejše stvari. Toda denar ni mogel odtehtati praznine, ki je nastala v družini tisti dan, ko se je poslovil oče. Nekaj dni za tem pri hiši niso dosti govorili. Mama je bila molčeča in zamišljena, pa tudi otroci je niso upali spraševati, kaj ji je leglo na dušo. Le triletna Mičica je od časa do časa poklicala ata. Otroške besede so nekam turobno zvenele med stenami revne hiše. Ata pa ni bilo od nikoder. Prišlo je prvo pismo: »Draga žena in otroci... zelo vas pogrešam... vroče vas poljubljam. Mama je morala vsak teden od takrat na glas brati očetova pisma. Komaj je zadrževala solze, ki so ji vrele iz utrujenih oči.

Nekega dne jo je mala Mičica vprašala: »Mama, zakaj nas je očka zapustil? Kdaj se bo vrnil?«

Mama ji ni znala odgovoriti na to vprašanje. O, pač znala bi ji dati odgovor, toda otrok je najbrž ne bi razumel.

»Saj bo prišel, prinesel ti bo veliko pupiko in še marsikaj drugega,« jije odgovorila in odšla v kuhinjo, kjer se je naslonila na štedilnik in na glas zahtela.

»Zakaj pa jokaš mama?« jo je v tem trenutku holecine in razočaranja zmotil drugi otroški glas. Bil je starejši Janko, ki je prignal kravo s paše.

Dnevi so minevali. Tudi

meseci. Od očetovega odhoda je skoraj že minilo leto.

Prišlo je pismo. »V nedeljo pridem domov.« Otroška lica so zažarela ob tej novici in tudi materi se je razjasnil zgaran obraz. Dnevi pričakovanja so postali dolgi kot večnost. Prišla je nedelja. Otroci so ves dan čakali na dvorišču, kdaj bo prišel oče. Toda ni ga bilo. Svečano kosilo, ki ga je pripravila mama za očetov prihod, se je že ohladilo. Očeta pa ni bilo.

Nenadoma je zalajal domači pes. Med drevjem pod bregom je stopal ostareli moški z dvema težkima kovčkoma v rokah.

»Oče prihaja,« je na ves glas zakričal Lojzek. Otroci so mu stekli naproti. Ob stari jablani, ki se je že skoraj napol posušila, je odložil težka kovčka in jih objel vse hkrati, kot koklja, ki hoče skriti svoje neboljlenčke pod svoje peruti. Mati je ostala kot vkopana na pragu. Vrnil se je oče, njen mož, ki ga je tako pogrešala. Brez besed sta se objela in oba tiho zajokala.

Minil je dolg trenutek molka, ki ga je pretrgalo vprašanje: »Očka, kako dolgo ostanesh doma?«

»Štirinajst dni,« je jecljaljoče odgovoril oče.

Dnevi so minevali s strahovito naglico. Bila je nedelja. Mati je začela pakirati kovčka. Nihče ni rekel niti besedice. Le mala Mičica je čez čas vprašala: »Kam greš, očka?«

J. Slodnjak

Tednik, vaš list

Srečanje z Maksimiljanom Kolaričem, obrtnikom obrti, ki izumira

Oblika mora ustrezati namenu

So obrti, ki se v modernem svetu šele porajajo, mnoge stare, s tisočletno tradicijo, pa izumirajo. Takšno je pač življenje, ki gre neumorno svojo pot naprej. Tako je tudi z medicinarstvom in svečarstvom. Obiskal sem mojstra, ki ima svojo delavnico na Partizanski cesti v Slovenski Bistrici, kjer se vsak dan ustavljajo otroci pred prodajalno, pritisnejo noske na steklo in zro na medenjakke in drugo pecivo, ki tako vabljivo ponuja svojo sladkobo.

Za nekaj trenutkov sem torej zmotil Maksimiljana Kolariča, medicinarja in svečarja, obrtnika obrti, ki izumira.

Maksimiljan Kolarič pri delu

Pa sem hotel vedeti, kakšni so bili njegovi začetki.

»Med vojno je bilo. Časi hudi, lakota ne tako poredke pojav. Tiste dni je v meni vzklika misel, da bi odšel med medicinarje, kjer se bo za mlad lačen želodec prav gotovo našlo kaj sladkega za pod zob. Povsem slučajno sem se torej srečal z obrtjo, ki pa mi danes pomeni veliko. S pravo učno dobo sem pričel po osvoboditvi. Bolj se je odmikal čas, bolj sem ugotavljal, da vendarle imam roko in smisel za medicinarstvo in svečarstvo...

Ni vsakdo »rojen« za ti dve stroki. Imeti moraš smisel za ornamentiko, aranžerstvo, vsaka oblika mora ustrezati svojemu namenu.

V delo je treba vložiti veliko truda, predvsem pa je važno potrpljenje. Poglejte, sveče ni težko narediti, vsakdo jo lahko. Toda bistvena

razlika je v tem, kako jo kdo naredi. Samo v primer naj povem: sveča v dolžini desetih centimetrov in v širini dveh gori štiri ure. Lahko pa jo pripravimo tako, da gori osem ur. V tem pa je že skrivnost, ki jo nosi vsak mojster s sabo. Nestrokovnjak vsekakor ne more narediti cerkvene sveče, ki mora imeti veliko dobrih kvalit. Pri gorenju ne sme puščati dima, plamen mora biti dolg, vosek pa ne sme teči.

Mojster Kolarič pa mi je pripovedoval o svečah, ki jih pripravljajo ob najrazličnejših priložnostih. Za vsako svečanost lahko naredi svečo, ki ima takšno obliko, da dogodek najbolje obeleži.

Malce nagajivo sem ga povprašal, kakšno svečo bi pripravil za slovesnost v čast Kristofu Kolumbu. Nisem še dobrega zastavil vprašanje in že mi je odgovoril: »Svečo bi naredil v obliki soda in mornarskega kolesa.« No, ko sem uvidel, da ga ne bom kar tako zmedel, sem se pričel raje zanimati še za drugi del njegovega poklica — medicinarstvo.

Menda ga ni »žeganja« ali sejma, kjer po medenjakih, medicini in podobnih sladica, ljudje ne bi na veliko povpraševali. To je del starega običaja, in praznik bi ne bil praznik brez tega.

Mlajši rodovi pa medicine skoraj ne poznajo več, vsaj tisti, ki prebivajo po mestih. Te sladke tekočine pa tudi ni tako lahko dobiti. Tudi to me je zanimalo in čemu je tako: »Res je, da medicine ni več toliko kot včasih. Medicinarjev nas je ostalo malo, mnogi pa je sploh ne pripravljajo več. Problem je z

SEJA TIS PTUJ IN OGLED NEKATERIH ŠOL

Včeraj so se sestali član izvršnega odbora Temeljne izobraževalne skupnosti Ptuj na 32. redni seji, ki so jo združili z ogledom dijaškega doma na Ptuj ter osnovnih šol na Bregu, v Hajdini in v Cirkovcih.

Na seji so razpravljali o družbenem dogovoru o študentiranju in kreditiranju učencev in študentov v SRS, o osnutku programa za dopolnilno financiranje temeljnih izobraževalnih skupnosti v letu 1971 in o problematiki posebnega šolanja v občini Ptuj.

Reševanje omenjenih vprašanj pomeni prav gotovo nov korak k rešitvi nekaterih še vedno perečih problemov šolstva.

J. S.

njo. Stočiti bi jo morali v enem dnevu, to pa je posebno težko, če jo vreme zagode.

Potem mi je povedal še o gvircu, ki ga bolj poznajo starejši ljudje. Priznati moram, da sem to pot prvič slišal za alkoholno pijačo iz medu, ki človeka opije, da je joj.

Seveda pa sem Maksimiljana Kolariča tudi povprašal, kje je vzrok, da njegova obrt izumira. Takole mi je povedal: »Včasih peciva ni bilo veliko. Medenjakki in podobne sladice iz medu so bile prave poslastice. Danes je seveda povsem drugače. Izdelke iz voska v tovarnah izdelujejo »po hitrem postopku«, mi obrtniki pa vse izdelujemo ročno. Mladi za to nimajo zanimanja, pa tudi volje in potrpljenja ne.«

Pripovedoval pa mi je, da bo poskušal v prihodnosti razširiti svojo malo delavnico, potem bo lahko pripravljal še več specialitet, voščeni izdelki bodo še boljše kvalitete, morda pa mu bo potem uspelo, da bo za obrt, ki izumira, navdušil tudi kak ki izumira, navdušil tudi kakšnega fantiča, ki bo imel voljo, veselje in potrpljenje.

D. Utenkar

SLAVJE JUGOSLOVANOV V ATENAH

V Atenah je bilo balkansko prvenstvo v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo. Jugoslovanski tekmovalci so dosegli izreden uspeh, saj so tako v ženski kot v moški konkurenci pustili za sabo vse nasprotnike. Jugoslovani so osvojili 19 zlatih, 80 srebrnih in 3 bronaste kolajne.

NASVETI

MLEKO. Sveže mleko prekuhamo, ker se bo le tako obdržalo do naslednjega dne; na hitro ga shladimo v posodi z mrzlo vodo in ga potem hranimo prav tako v mrzli vodi. Manj problemov pa bo, če bomo v največji vročini kupovali konzervirano mleko — v prahu, zgoščene v tubi ali steklenki.

ZELENJAVA. Na vročem zraku se hitro posuši. Vsaj delno jo bomo osvežili, če jo bomo za nekaj časa potopili v hladno vodo. Hranimo pa jo takole: svežo operemo, otresemo jo, da ni v njej preveč vodnih kapljic, potem pa jo denemo v plastično posodo, ki se dobro zapira, ali v polivinilsko vrečko.

MESO. Ne hranimo ga svežega, ker se bo hitro pokvarilo, pač pa ga še isti dan vržemo vsaj na maščobo in čebulo, da spremeni barvo, potem pa ga hranimo za naslednji dan. Če le ne gre drugače, pa zavijemo sveže meso v krpo, zmočeno v vodi z dodatkom kisa. Brez hladilnika si ne privoščite v poletnih mesecih zmletega mesa.

PERUTNINA. Očistimo jo vse drobovine, če že nismo kupili očiščene, potem pa jo zavijmo v aluminijasto folijo.

Pred pričelkom nogometne sezone

Nastop Osankarice v Rogaški Slatini

V soboto in nedeljo je bil v Rogaški Slatini nogometni turnir, ki so se ga udeležila moštva Straže iz Rogatca, Celje-Kladivarja, Osankarice in domačega Steklarja. Srečanja naj bi pokazala, kako so nogometaši pripravljani na novo tekmovalno sezono, ki se prične v nedeljo.

Velik favorit turnirja v Rogaški Slatini je bila ekipa iz Celja, ki nastopa v slovenski ligi, poleg tega pa so imeli pri napovedih precej možnosti tudi domačini. Zreb je odločil, da se bo bistriška Osankarica pomerila v sobotnem srečanju z moštvom Straže iz Rogatca, ki je bilo na papirju tudi najslabše. Pravimo na papirju, kajti dogodki na igrišču so se zasukali drugače. Prvi so prišli v vodstvo nogometaši Straže, po napaki bistriške obrambe. Bistričani niso igrali najbolje, kljub temu pa so izenačili in celo prišli v vodstvo z 2:1. Toda tudi to ni bilo dovolj. Nasprotnikom je spet uspelo izenačiti, spet pa za prejeti gol ni bil kriv vratar Osankarice Kotar, ki je sicer branil odlično in bil najboljši igralec na terenu.

Ker se je srečanje po devetdesetih minutah končalo neodločeno 2:2, so morali nogometaši obeh moštev streljati enajstmetrovke. Prvi so bili na vrsti Bistričani, od petih strelov pa sta le dva obtičala v nasprotnikovi mreži. Igralci Straže so bili pri izvajanju enajstmetrovk malce bolj točni, saj so dosegli tri zadetke in tako zmagali s 5:4. Zapišemo pa lahko, da so Rogatčani zmagali zaslužen, saj so imeli več od igre, Bistričane pa je poraza v devetdesetih minutah rešil le vratar Kotar.

V drugem srečanju so nogometaši Kladivarja šele po-

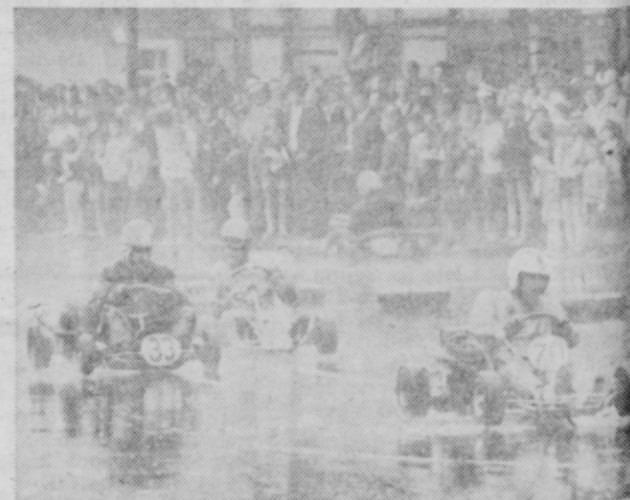
streljanju enajstmetrov premagali borbeno moštvo Steklarja s 5:4.

V nedeljo sta se najprej Osankarice in Steklarja. Ob igrišču se je zbralo okoli 300 gledalcev, ki so pričakovali valj gladko zmago Steklarja. Srečanje pa je bilo zanimivo tudi zaradi tega, ker je Bistričani prvič nastopili proti klubu, ki ga vodi dolgoletni trener Bistričanov Dabanovič, v ekipi pa sta bila tudi Regoršek in Križanec, prav tako nekdanja člana Osankarice. Ze od vsega začetka smo imeli občutek, da se Bistričani ne bodo predali kar tako. Imeli so več od igre, pa so bili kronani z zadetkom, ki ga je dosegel Pristovnik. Tudi po vodstvu so bili Bistričani boljši in namrečno lahko, da smo videli na igrišču povsem drugo ekipo kot v soboto. Pri vodstvu 1:0 je Pristovnik dosegel drugi gol, ki pa ga je sodnik povsem nepravilčno razveljavil. V nadaljevanju igre domačini izenačili, vendar za kratek čas. Osankarica spet prišla v vodstvo, strel pa je bil ponovno Pristovnik, ki je bil tudi najboljši igralec. Zmaga Bistričanov je bila kar precejšnjo presenečenje, povedati pa moramo, da je bila povsem zaslužena.

V srečanju za prvo mesto je Straža nepričakovano premagala Celje-Kladivar v streljanju enajstmetrovk. Zapisati pa moramo, da so nogometaši iz Rogatca nastopili z nekaterimi igralci, ki ne stopajo v hrvaških klubih.

Po turnirju nam je trener Osankarice Ržek povedal, da je z igro svojih nogometašev zadovoljen in da pričakuje uspešen start v novo prvenstveno sezono.

D. Utenkar

Se posnetek, čeprav malo pozno, z nedavnega prvenstva Jugoslavije v kartingu, ki je bilo v Ptuj.

Ervin Kropf kuje načrte za prihodnost

Težko se je kosati z najboljšimi

O uspehih Ervina Kropfa, zastopa bistriško AMD na evropski pomembnih jugoslovanskih in slovenskih relijih, govori v našem Tedniku že prvič. Obljubili pa smo, da nam kdaj spregovorili z njim tudi kaj več o načrtih za prihodnost in o minulih uspehih.

Dolgo sem odlašal to pot, a naposled pa sva se z Ervinom dogovorila. Seveda me je najprej zanimalo, kdaj se pričel ukvarjati s tekmovanji v avto-moto športu: »Prvič sem nastopil v Leobanu, poleg mene pa je takrat sodelovalo še več Bistričanov, ki smo se udeležili tekmovanja na povabilo bistriških kolegov. Takrat sem praktično prvič spoznal reli, bilo pa je leta 1966. Leta jeseni tega leta smo v Slovenski Bistrici priredili tekmovanje v spretnostnih vozilih — gymkhano. V svoji kategoriji sem osvojil tretje mesto, takrat pa se je pričelo.

— Potem si sodeloval na mnogih relijih. Kakšni pa so bili uspehi?

»Vsako leto sem bil na našem reliju v Leobanu, kjer je bila zbrana mednarodna tekmovalna družina. Najbolj sem se odrezal lansko leto, ko sem v konkurenci 40 tekmovalcev osvojil sedmo mesto.

No, pozabil je še povedati, da je bil v zadnjih dveh letih na reliju Pohorje peti, lansko leto pa je v tekmovalstvu gymkhane v Slovenski Bistrici osvojil prvo mesto, velenjski reli pa je končal na petem mestu.

— Z republiških tekmovanj pa si prešel tudi na bolj pomembna ...

»Za sodelovanje na zveznih relijih je potrebna republiška licenca, ki pa si je ni tako lahko priboriti, saj moraš sodelovati in uspeti najprej v ožji domovini. Letašnje zimo sem se že udeležil zveznega relija Jahorina 70. Tekmoval sem v kategoriji do 1300 ccm, še lansko leto pa sem nastopal v kategoriji do 1600 ccm. Potem sem zamenjal avto, tako da sedaj vozim s ford-taunusom 12 m. Na Jahorini sem bil prvi, kaj več pa se skoraj ni dalo doseči. Vozil pa sem tu-

di na sejamskem reliju v Beogradu, kjer sem osvojil osmo mesto.

Beseda o njegovem največjem uspehu pa mu ni in ni hotela z jezika. K sreči sem bil takrat prisoten, bralci pa se bodo gotovo še spominjali, ko smo pred mesecem in pol zapisali, da je Ervin Kropf na reliju Sutjeska 70 v kategoriji do 1300 ccm osvojil drugo mesto, za sabo pa je pustil več kot 300 voznikov iz vse Jugoslavije.

Seveda pa »najhitrejši« Bistričan ni brez načrtov. Za prihodnji mesec se bo podal na tekmovanje za nagrado Hrvatske in čemu bo sreča vsaj malce naklonjena, potem dobra uvrstitev tudi tu ne bi smela izostati.

— Na tekmovanju si z najboljšimi v precej neenakem položaju. Nekaj najboljših vozil z odličnimi avtomobili, kakšni pa so tvoji načrti po tej plati?

»Povsem jasno je, da sem iz mojega forda iztisnil vse, kar se je dalo in morda še več. Premagajo me tisti, ki imajo boljše avtomobile. Sicer pa je to postalo že kar pravilo. Mnogi niti niso tako dobri tekmovalci, uspehe pa iztržijo z odličnimi avti. Seveda premišljam, kako bi. Morda mi bo prihodnje leto uspelo dobiti BMW 2002-ti. Potem bi bil že na »konju«, pa tudi tekmovanje »letna liga avtomobilistov« v Beogradu bi postalo realno, do sedaj je bila to namreč samo moja želja, ki pa je ni mogoče uresničiti brez dobrega vozila.

Pozna ura je že bila, torej čas, da se poslovim. Še hvala njegovi ženi, ki naju je mirno prenašala in pogostila, pa malce občudovanja, ki gre spet na račun Ervinove žene, saj je potrebno kar malce poguma za tisti čas, ko pričakuje, kdaj se bo vrnil s kakšnega tekmovanja. Če je včasih na »programu« kaj godrnjanja, potem očitno ni posledica tega, da bi ga odvrnila od njegovega konjička, pa tudi z mislijo, da bo Ervin kaj kmalu še hitrejši, se bo sprijaznila. Čas je takšen, tveganje pa postaja del vsakdanjega življenja.

D. Utenkar

NI NAKAZALA SPREMENBE SMERI VOZNJE

Na cesti I. reda v vasi Mihovci pri Veliki Nedelji se je zgodila prometna nesreča, ker kolesarka Marija Anderlič ni nakazala spremembe smeri vožnje.

Voznik osebnega avtomobila Martin Petrovič iz Trnovske vasi je peljal iz Ormoža proti Ptuj. V Mihovcih je iz stranske ceste pripeljala Marija Anderlič. Nekaj časa je peljala po levem robu ceste in nato, ne da bi nakazala smer, zavila na desno. Petrovič je poskušal preprečiti nesrečo, pa je bilo že prepozno. Pri trčenju je kolesarka dobila odrgnine po čelu in koljenih obeh nog. Zaradi udarca je bila v nezavesti in so jo odpeljali v bolnišnico v Ptuj.

Jr

IZSILJEVAL PREDNOST

Na križišču cest Ormož — Ljutomer — Središče ob Dravi se je pripetila prometna nesreča, ker je Franc Tušek iz Pušcinca izsiljeval prednost.

Voznik tovornega avtomobila »fab« Slavko Lutar iz Lendave, je peljal iz Ormoža proti Lendavi. Ko je prišel do križišča, je zavil na cesto proti Ljutomeru. Iz središke smeri je tedaj pripeljal mopedist Tušek s sopotnikom Francem Dornikom. Tušek ni upošteval prometnega znaka »nimaš prednosti« in zapeljal v križišče pred tovorni avtomobil. Lutar je močno zavrl in zavil na desno, vendar je mopedist kljub temu trčil v prednji levi vogal avtomobila. Tuška je vrglo na bankino in je dobil udarnine na levi nogi. Sopotnika Dornika pa je odbilo pred tovarnjak in je dobil poškodbe po nogah.

Ponesrečenca nista iskala zdravniške pomoči in sta odšla domov. Materialne škode na obeh vozilih je za 450 din.

Jr

KOLE SAR JE PADEL

V Novakovi ulici v Ormožu se je zgodila prometna nesreča zaradi padca kolesarja Ivana Štagerja, kmetovalca iz Velike Nedelje. Za njim je pripeljal voznik osebnega avtomobila Zdravko Golub, elektrotehnik, zaposlen pri GP »Ograd« Ormož. Ko je opazil padec kolesarja, je naglo zavrl in zavil v levo, da ga ne bi povozil. Ko je vozilo že skoraj ustavilo, je za njim pripeljal voznik osebnega avtomobila Friderik Meško, doma iz Velike Nedelje in zaradi prekratke varnostne razdalje trčil v Golubov avto.

Kolesar je zaradi padca dobil telesne poškodbe po glavi in je bil odpeljan v ptujsko bolnišnico. Na obeh avtomobilih je nastalo za približno 1000 din škode.

Jr

Groblja pri Studenicah

(Narodna pravljica iz Dravinjske doline)

Ob vznožju velikana — stasitega Boča — v plodoviti Dravinjski dolini stoji prijazen ter starodaven trg Studenice, ki so oddaljene le pol ure od železniške postaje Poljčane. Skozi ljubko dolinico se leno vije Dravinja — reka, ki ima svoj izvire v lesovitem Pohorju.

Na levem bregu Dravinje, severno od slikovitih Studenic so Groblje, hribček, ki o njem pripovedujejo, da je stal na njem za Rimljanov kraj velike razprostranosti in z močno utrjenim gradom. Po Wartingerjevi zgodovini štajerske dežele se je današnje Groblje imenovalo Monsio Ragande.

In ni dvoma, da so se po Groblji vzdigovale nekdanje res obširne stavbe. Naše trditve nam ne potrjuje že samo ime Groblje, temveč to izpričuje tudi zidovje, ki trčijo nanje pri obdelovanju ondotnega zemljišča.

Preko Groblja je držala nekdanja rimska cesta. No, in ljudstvo nam pripoveduje o nekdanji Groblji:

Bilo je o mraku kresnega pomladanskega večera. Hladni vetrič je rahlo pihljal sem izza visokega Boča, in

na vzhodnem obzorju je prikukala prijazna luna ter obsvetila vso okolico.

Takega večera se je vračal svoje dni sodar, obložen s sodarskim orodjem, po cesti proti Groblji. Dospevši vrh hribčka, zagleda tamkaj odprta velika vrata in med njimi starega moža z dolgo, belo brado ter v sivi obleki. Starec sodarja prijazno ogovori ter povpraša, ako bi mu ne hotel nekaj popraviti ne poškodovanem sodu. »Če res sodu ne manjka veliko, vam potrebno takoj napravim,« pravi sodar ter gre za starcem, ki ga vodi v globoko in prostrano klet, polno sodov rujnega vinca. Sodar delo ročno in točno dogotovi, potem pa hoče oditi. Ali mož stopi pred njega ter ga sill, da pove, koliko zahteva za svoj trud. Sodar se je na vse kriplje branil kaj zahtevati z izgovorom, da ni ničesar zamudil, da za tako malo delo nič ne računa in tako dalje. A vse ni nič pomagalo. Starec obloži prostovoljno sodarje s srebrnjaki in cekini tako obilno, da jih je komaj nesel. Potem spremi sodarja starec do vrat in izgine.

Od tiste dobe ni o njem več duha ne sluha.

PTUJ V ZNAMENJU BLIŽNJEGA II. FESTIVALA NARODNOZABAVNE GLASBE

Ptuj je iz dneva v dan bliže — pa tudi vse bolj v znamenju II. festivala narodnozabavne glasbe, ki bo 28., 29. in 30. avgusta na dvorišču minoritskega samostana.

Na prireditvah vabijo lepaki pa tudi velike slike nekaterih ansamblov, ki iz izložbenih oken nekaterih prodajal vabijo na to elitno glas-

beno prireditev. Prav bi bilo, da bi Ptujčani nekoliko prispevali k lepšemu videzu mesta, saj nas te dni ne bodo obiskali samo naši občani — temveč tudi precej drugih gostov iz raznih krajev Slovenije. Prireditve ima poleg glasbenega, seveda tudi precejšen turistični pomen. Na tem področju naša starorimska Poetovia ni nepoznana, vendar pa nam je lahko vsaka nova afirmacija samo v korist za pridobitev novega turističnega dinarja. Tega pa ne bi kazalo pozabiti!

J. S.

VPISOVANJE V GLASBENO ŠOLO PTUJ

za šolsko leto 1970-71

Vpisovanje v Glasbeno šolo Ptuj bo dne 1., 2. in 3. septembra 1970, od 9. do 11. ure in od 15. do 17. ure v prostorih Glasbene šole.

Poučevali bomo naslednje instrumente: violino, violončelo, kontrabas, klavir, trobila (trobenta, rog, pozavna, truba), pihala (klarinet, flavta, pikolo) in frulice.

Predšolske otroke vpisujemo v glasbeni vrtec, učence 1. in 2. razreda osnovne šole v pripravnico. Možen je tudi vpis za predmet nauk o glasbi.

Informacije dobite v pisarni glasbene šole, Hrvatski trg 3, dnevno od 9. do 11. ure. Tel.: 77 204.

Ervin Kropf: pokal je morda edino in največje zadoščenje

Impolovi gasilci

na gasilskem tekmovanju v Avstriji

Dobri sosedski, gospodarski in politični odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo vodijo vsak dan k večjemu napredku in zbliznevanju, posebno če se rešujejo skupni problemi. Posebno gasilci čutimo pomoč v sodelovanju, saj so njihovi potapljači v krajšem času kar dvakrat posredovali v naši neposredni bližini, v obmejnih krajih pa je to sodelovanje že kar vsakdanje.

Na občnem zboru so naši tovariši predlagali tesnejše sodelovanje s sosedi onkraj meje. Letos od 15. do 18. avgusta je tudi naša desatina

86. deželni gasilski dan, stoletni obstoj deželne gasilske zveze in mestnega gasilskega društva Bruck ob Muri je za nami. Izvedba te manifestacije je odlično potekala. Domači in tuji gasilski strokovnjaki, začudeno občudujejo nove dosežke na področju gasilske tehnike in organizacije gasilstva. Mesto Bruck bo dolgo pomnilo tridnevno gasilsko slavo. Izredno so se izkazali gasilci iz Jugoslavije. Navdušenja gledalci ne bodo kmalu pozabili.

Avstrijska gasilska zveza prireja vsako leto gasilsko o-

Desetina PIGD »IMPOL« po uspelem nastopu

sodelovala na 86. gasilskem limpiado v drugi občinski gasilski zvezi pri najstarejšem in najbolj zaslužnem gasilskem društvu. Na prireditvi izvedejo tekmovanje domačih in inozemskih gasilskih desetini. Tekmujejo v A, B in C skupini za bronasto, srebrno in zlato značko. Skupine se uvrstijo v domače in inozemske desetine. Prvokom podelijo značke in pokale.

Casopis »Obersteirer« piše:

Košarka BISTRICA-ZALEC 84:80

V prvem kolu jesenskega dela prvenstva v II. slovenski košarkarski ligi so tekmovalci bistriškega Partizana gostovali v Zalcu, kjer so se pomerili z domačim moštvom. Prav gotovo tudi največji optimisti niso pričakovali, da bodo Bistričani premagali Zalec, ki je bil po spomladanskem delu prvenstva na drugem mestu. Mladi košarkarji iz Slovenske Bistrice pa so prijetno presenetili in zaslužno zmagali s 84:80 in osvojili dve dragoceni točki. Uspeh je tembolj razveseljav, ker Bistričani niso nastopili v najboljši postavi, saj sta manjkala brata Orozel, igral pa ni tudi Polanc. Sodnika sta srečanje vodila slabo, iz igre pa sta izključila Bistričana F. Bradana. V zmagovitem moštvu so se najbolj odlikovali Krulc, Ivetič in P. Bradan. V soboto se bodo Bistričani na domačem igrišču pomerili z Velenjčani.

-d

prisrčen aplavz in darila v cvetju. Na slavnostni tribuni so sodelovali najvišji predstavniki Avstrije z gospodom Krajnerjem na čelu. Prisostvovali so tudi predstavniki Jugoslavije, Belgije, Italije, Nemčije in Švice. Največje presenečenje smo doživeli ob

trenutku, ko je pozval go-spod Pragger, gasilski komandant za Stajersko, našega deseterja Stanka Korošca na častno tribuno ter mu izročil diplomu, pokal in značke za doseženo prvo mesto v A — bron, v skupini za inozemce — goste.

Pozabljen je prelit znoj na

vajah, ker trud ni bil zaman. Fantje so dostojno zastopali gasilsko društvo IMPOL onstran meje. Samoupravnim organom tovarne Impol se društvo zahvaljuje, ker so mu omogočili nastop v sosednji Avstriji.

Strmšek Franc

Nekatere značilnosti novega zakona o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij

V uk brez osemletke

(Nadaljevanje in konec) UČNA RAZMERJA

Določbe zakona glede učnega razmerja po pogodbah o izobraževanju izpolnjujejo dosedanjo pravno praznino na tem področju. Učne pogodbe od prenehanja veljavnosti uredbe o vajencih 1965. leta namreč pravno doslej niso bile urejene.

Zakon določa, da morajo učne pogodbe praviloma skleniti vse tiste osebe, ki se teoretično izobražujejo v šolah, praktično pa na delovnih mestih v delovnih organizacijah ali pri obrtnikih. Ni pa treba skleniti učne pogodbe osebam, ki se izobražujejo, če so v delovnem razmerju, ali če enota ali šola sama organizira zanje praktično izobraževanje.

Zakon nadalje določa naslednje pogoje, ki jih mora izpolnjevati delovna organizacija ali obrtnik, če praktično izobražuje učence:

— imeti mora delovne prostore in opremo, da lahko izobražuje za poklice;

— obseg poslovanja mora obsegati po proizvodnih oziroma storitvenih asortimentih pretežno dejavnost poklica, za katerega se učence izobražuje;

— imeti mora vsaj enega delavca z ustreznimi kvalifikacijami za vodenje izobraževanja; obrtnik pa mora imeti ustrezno kvalifikacijo, če nima ustreznega kvalificiranega delavca.

Pogoj glede delovnih prostorov se ne zahteva za obrti, ki po posebnih predpisih lahko delajo brez delavnic.

* Občinsko skupščino pa zakon pooblašča, da lahko določi največje število učencev, ki se na območju občine lahko hkrati praktično izobražujejo pri posameznem obrtniku.

Učna pogodba se sklene ob sprejemu učenca v učno razmerje.

Delovna organizacija oziroma obrtnik mora predložiti učno pogodbo v registracijo občinski upravi v 8 dneh po sklenitvi pogodbe.

Zakon tudi določa samo vsebino učnih pogodb.

Nadalje zakon določa, da sme skleniti učno pogodbo tisti, ki je dopolnil osnovno-

šolsko obveznost in z zdravniškim spričevalom izkaže, da je zdravstveno sposoben za poklic, za katerega se želi izobraževati. Določena starost po novem zakonu ni več pogoj za sklenitev učne pogodbe. To pomeni, da lahko sklene učno pogodbo tudi oseba, ki je že postala polnoletna.

NAGRAJEVANJE UČENCEV

Glede nagrad učencev določa zakon, da se izplačujejo vso dobo praktičnega in teoretičnega izobraževanja ter tudi med počitnicami in bolezenskim dopustom.

Po 35. členu zakona morajo delovne organizacije urediti nagrajevanje učencev s svojimi splošnimi akti. Pri tem določijo zlasti višino nagrade glede na uspeh, ki ga učenec pokaže v šoli in pri praktičnem izobraževanju ter osnove merila, po katerih se ta uspeh ugotavlja. Novi zakon razveljavlja dosedanji zakon o nagrajevanju vajencev in s tem posredno tudi tozadevne občinske predpise.

Nagrade, ki jih plačujejo obrtniki učencem, ne smejo biti manjše od povprečnega zneska nagrad, ki jih plačujejo delovne organizacije iste panoge na območju občine. Ta znesek ugotovi vsako leto do 30. aprila za delo pristojni občinski upravni organ in ga sporoči obrtnikom na območju občine.

PRENEHANJE UČNE POGODBE

Izobraževanje po učni pogodbi preneha, ko se izteče pogodbeno določena učna doba. Če učenec napravi zaključni izpit pred potekom določene učne dobe, preneha izobraževanje po učni pogodbi, ko učenec napravi zaključni izpit.

Če učenec iz opravičenih razlogov za dalje časa izostane ali če ne opravi pravočasno zaključnega izpita, se učna pogodba lahko ustrezno podaljša.

Zakon ima še tudi določbe o tem, kdaj lahko delovna organizacija oziroma obrtnik učno pogodbo razdere. Učenec pa lahko ob vsakem času na podlagi svoje zahteve enostransko razdere učno pogodbo.

O sporih, ki izvirajo iz učne pogodbe, določa pristojno občinsko sodišče.

Če se učna pogodba razdere, odpove ali podaljša pogodbeno razmerje, mora delovna organizacija oziroma obrtnik v 8 dneh pisмено sporočiti občinskemu upravnemu organu, ki je pristojen za delo in šoli datum, s katerim je ta učna pogodba prenehala oziroma razloge, zaradi katerih je podaljšana. Prenehanje učne pogodbe tedaj ne bo več ugotavljal občinski upravni organ, ampak bo to prenehanje učne pogodbe samo registriral.

NADZORSTVO NAD IZVAJANJEM UČNIH POGOB

Zakon še nalaga pristojnim občinskim upravnim organom dolžnost, da nadzorujejo delovne organizacije in obrtnike, ki imajo učence v učnem razmerju, kako izpolnjujejo z učnimi pogodbami ter s tem zakonom in z drugimi predpisi določene obveznosti in pogoje glede izobraževanja učencev po učnih pogodbah.

V 45., 46. in 47. členu go določene kazni za delovne organizacije oziroma za obrtnike v primeru, če kršijo z zakonom predvidene določbe. Delovni organizaciji oziroma obrtniku, ki sta večkrat kaznovana zaradi prekrškov po tem zakonu, lahko občinski upravni organ za delo prepove za določeno dobo sklepati učne pogodbe.

V prehodnih določbah zakona v 49. členu določa, da se določbe tega zakona glede učnih razmerij po pogodbah o izobraževanju uporabljajo tudi za učence poklicnih šol. S temi učenci se sklepajo učne pogodbe praviloma od 1. junija do 15. septembra; lahko pa se sklepajo tudi v drugem času, če s tem soglašata poklicna šola.

Če učenec poklicne šole ponavlja razred zaradi negativnih ocen, se učna pogodba ustrezno podaljša.

Če učenec poklicne šole ne opravi zaključnega izpita do konca pogodbeno določene učnega razmerja, se učna pogodba podaljša do prvega ponavljanja zaključnega izpita.

Za poklicne šole velja sicer zakon o srednjem šolstvu, vendar se bo glede učnih razmerij uporabljal ta zakon.

Zakon še določa, da učne pogodbe, ki so bile sklenjene po predpisih, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi.

Ptuj, 17. avgusta 1970

Viktor Makovec

Slobodan Crnjakovič, upokojeni oficir, prodaja časnike in obuja spomine

Mož, ki prodaja novice

Zivimo v času, ko postajajo časniki in revije vsakodnevna sestavina našega življenja, ki nam prinaša novice in zanimivosti z našega dvorišča pa tudi »dvorišča« naših sosedov. Bogato založeni kioski nam ponujajo na eno zanimivega pa tudi nezanemivega čtiva od dnevnih, tednikov pa vse do prvih revij, ki imajo na glasovni strani obvezno naskano pomanjkljivo obleteno lepoto.

Da bi se podrobneje preprical, kakšno je življenje ljudi, ki prodajajo novice, sem obiskal v prejšnjem tednu Večerov kiosk na Ljubljanski cesti v Ptuj. Prodajalec, upokojeni oficir Slobodan Crnjakovič sem našel založenega med revijami in časniki. Prijazen možakar, ki ga pozna najmanj polovica Ptujčanov, je rade volje ustregel moji prošnji in mi povedal marsikaj zanimivega o svojem življenju in sedanjem delu.

— Če se ne motim, je vaš kiosk odprt že dobra dva meseca. Povejte nam prosim, kako ste zašli med prodajalce časnikov in kako se potitate v tem delu?

»Zgodba je precej dolga in najbolje bo, da jo začnem od začetka. Rodil sem se v Beogradu. Že v otroških letih sem ostal sam z materjo. Oče je umrl. Življenje me je zgrabilo v svoj vrtnec. Najprej sem šel v vajeniško kolo kovinske stroke. Prišla je vojna. Bil sem mlad in domovina me je poklicala med partizane. Tu se je začela moja vojaška kariera, če se smem tako izraziti. Po osvoboditvi sem leta 1946 šel v vojaško šolo v Rusijo. Leta 1948 sem se vrnil in nadaljeval šolanje v domovini. Služboval sem v raznih krajevih Jugoslavije, od leta 1955 dalje v glavnem v Sloveniji. V Ptuj sem prišel leta 1964. Tu sem v činu majorja dočkal tudi upokojitev.«

— Zanimivo. Upokojeni major prodaja časnike?

»Res, morda zanimivo, vendar nobeno delo ni po mojem mišljenju več ali manj vredno. Po upokojitvi sem se potutil kot star penzionist, čeprav po letih še niti nisem tako star. Brezdelje me je začelo griziti. Moja družina šteje pet članov, tako da tudi pokojnina, ki je postala edini vir dohodkov za kritje družinskega proračuna, ni bila prevelika. In odločil sem se za prodajo časnikov. Zasluzek vsaj za zdaj v začetku, ko se ljudje še niso privadili na novo prodajno mesto, ni kdo ve kako velik. Vendar opravljam to delo z veseljem. V letnem času

ljudje manj berejo in to se zelo pozna pri dnevnem iztržku.«

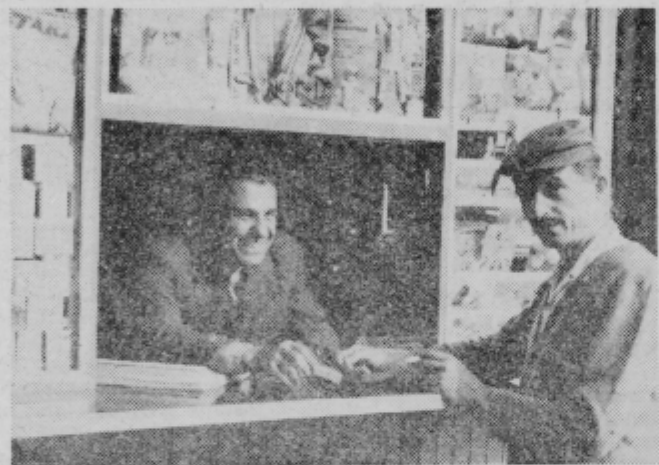
— Po prihodu v Ptuj ste postali tudi aktiven družbenopolitični delavec v SZDL, ZK in drugih organizacijah. Kako vas je sprejelo naše mesto in kako ste se živeli v njem?

»Moram reči, da sem se v Ptuj odlično živeli. Spoznal sem mnogo ljudi in danes se počutim kot stari Ptujčan.

— Če se ne motim, ste tudi

stadion premalo urejen. Premalo skrbimo za njegov lepši videz in funkcionalno uredjenost.«

Se mnogo drobnih utrinkov je ostalo nenapisanih. Najin pogovor so večkrat zmotile stranke, ki so kupovale časnike, revije, cigarete, razglednice, znamke... skratka vse, kar naju je obkrožalo v malem kiosku. Ze malce sivolasi upokojeni major opravlja svoje delo tako veče, kot da bi bil to nje-

Slobodan Crnjakovič na svojem sedanjem delovnem mestu

član uprave nogometnega kluba Drava. Je to znak posebne privrženosti športu?

»Šport je bil vseskozi moj zvesti konjiček. Včasih sem bil igral tudi nogomet, še posebej pa me je navduševal boks. Pred leti sem zasedel na prvenstvu Beograda tretje mesto med možmi trdih pesti. Tudi v Ptuj nistem mogel iz svoje športne kože. Drava ima trenutno zelo perspektivno ekipo in menim, da v prihodnji sezoni ne bomo bili bitke za obstanek v slovenski nogometni ligi. Ptuj ima lep stadion, ki bi ga želelo marsikatero manjšše mesto. Zdi se mi pa, da je

gov življenjski poklic. Ko mora kam na sestanek, ga za trenutek zamenja njegov sin Nebojša. Slobodan Crnjakovič ima mnogo prijateljev. O tem sem se preprical na lastne oči. Malokdo se je peljal mimo kioska, da ga ne bi pozdravil in poklepetal z njim nekaj besed. Najbolj preseenečen pa je bil mali fantek, ki se je ustavil ob kiosku in pozdravil: »Dober dan striček, dajte mi cigarete za očeta.« In striček ga je pobožal po kuštravi glavici ter postregel svojega malega odjemalca.

J. Slodnjak

V BISTRISKI OBČINI VEČJE ZANIMANJE ZA ŠPORTNI RIBOLOV

Na območju občine Slovenska Bistrica se v zadnjih nekaj letih občutno povečuje zanimanje za ribolov, kjer zavzema posebno mesto športni in rekreativni ribolov.

Medtem, ko se je še ukvarjalo pred nekaj leti majhno število Bistričanov s to dejavnostjo in so med njimi popolnoma prevladovali upokojenci, je današnja slika članstva ribiških družin popolnoma izpremenjena v korist mlajših. Če bi uspeli prešteti še tiste, ki se s tem ukvarjajo na črno, bi bila slika še veliko drugačna. Pred

letih je ribiška družina v Slovenski Bistrici štela okoli 50 članov, ki so se sicer menjavali, vendar števila 50 niso presegli. Zato so v družini postali toliko bolj veseli ob tolikšem povečanju števila članstva, predvsem v zadnjih dveh letih, ko se je (do začetka letošnjega avgusta) povzpelo že nad 150. Pravi jo, da to še ni konec porasta ribiških vrst, ampak pričakujejo, da bo družina ob koncu letošnjega leta štela že blizu 200 članov. Razveseljiv je tudi podatek, da med člani nenehno raste število mladine od predšolske, vajeniške pa tudi študentske.

Letos se je povečalo število izdanih dovoljenj za enodnevni lov, kjer prevladujejo predvsem mladinci. V ribiški družini Slovenska Bistrica pa se ob tolikšem povečanju zanimanja predvsem za športni ribolov resno vprašujejo po številu in kvaliteti lovnih področij, ki jih je na področju občine sicer še dovolj, vendar so mnoga v tuji posesti. Posebno pomembni sta lovišči Videž pri Slovenski Bistrici, ki je last Zveze ribiških družin Maribor in Črno jezero na bistriskem Pohorju v lasti Gozdnega gospodarstva Maribor, obrata Oplotnica. Pri tem so posebne težave ob izdajanju dnevnice v teh loviščih.

Problem, ki postaja, ne samo v bistriski občini, ampak v svetu vse bolj usoden za vodno življenje (rastlinstvo kot živalstvo) je onečiščevanje voda z raznim odpadnim materialom iz industrijskih objektov. Tudi na bistriskem območju je to še posebno opaziti v Dravinji od Slovenskih Konjic proti Poljčanam, kjer največji del onečiščenja odpade na tovarno usnja KONUS iz Slovenskih Konjic. Nič bolje pa ni s potokom Bistrico, kamor odvaža odpadne snovi tovarna IMPOL iz Slovenske Bistrice.

S skrbno vzgojo in pouče-

vanjem občanov o pomenu čuvanja pohorskih kakor tudi drugih voda, bo treba povečati skrb za njihovo čistočo.

Na področju bistriske občine je najuspešnejši lov na krape, belice in postrvi. Vso skrb za ohranitev in celo povečanje teh vrst rečnih in potočnih rib bo ena od osnovnih nalog ribiške družine v Slov. Bistrici v naslednjih letih. Skupno s tem bodo v družini posvečali veliko skrb povečanju števila članov v obliki raznih tekmovanj in podobnih prireditvev. Tako bo 30. avgusta letos v Poljčanah prvo takšno meddružinsko ribiško tekmovanje. Pričakujejo, da bodo poleg številnih tekmovalcev iz sosednjih občin sodelovali tudi gostje iz Avstrije, s katerimi že vrsto let uspešno sodelujejo.

Za tako uspešen razvoj ribištva na bistriskem območju so zaslužni vsi člani odbora družine, katere predsednik je že vrsto let Edi Sušec, tajnik Rudi Moško-tevc, gospodar pa Anton Ozimič. Za več kot deset let uspešnega delovanja v ribiški družini sta prejela posebna priznanja Anton Vičič iz Slov. Bistrice in Alojz Turner iz Poljčan, ki sta kljub častnemu članstvu še vedno med aktivnimi člani.

Viktor Horvat.

Nekateri zdravstveni strokovnjaki mislijo, da se sladkorna bolezen začne že takoj po začetku življenja. Od tega časa pa do pojavov nenormalnosti v prebavi sladkorja (ogljikovih hidratov) je stanje potencialne sladkorne bolezni. Z drugimi besedami, sladkorna bolezen obstaja dolgo pred zvišano koncentracijo sladkorja v krvi in urinu.

Obdobje prikrite sladkorne bolezni poteka brez simptomov, preizkusni testi na sladkor pa ostajajo negativni. Če postane test pozitiven, klinični znaki sladkorne bolezni pa so še vedno odsotni, govorimo o kemijskem diabetesu.

Kdaj lahko pričakujemo bodočega bolnika za sladkorno boleznijo?

Predvsem pri ljudeh brez znakov te bolezni, vendar pa takih, ki so nasledstveno disponirani za to, to pa so otroci staršev — sladkornih bolnikov, vnuki, katerih štirje predniki so bolehal za to boleznijo, ali pri ljudeh, katerih eden izmed staršev je bolehal za to boleznijo, drugega starši pa so prav tako bili bolniki za diabetesom.

Zaradi družinskih razmer se je obolel

Na Kogu so 21. avgusta našli obešenega Stanka Kosa, starega 42 let. Pokojni je živel v stalnem prepiru z ženo in prevzihtkarico Terezijo Kukovec. Bil je alkoholik in se je zaradi tega že zdravil. Omenjenega dne je bil doma in opravljal krojaško delo. Proti deseti uri je, ne da bi kaj rekel, odšel na skedenj,

Zenske so nagnjene k tej bolezni, če so rodile otroka-orjaka (če je tehtal nad 4,5 kg), če so imele nepojasnjene splave ali če so rodile mrtve otroke.

Diagnozo za predsladkorno bolezen je mogoče postaviti tudi, če je eden izmed staršev bolnik ali pa tudi brat ali sestra; če nastopi hitro naraščanje teže; če toži bolnik zaradi jutranjih nerazpoloženj in slabosti; če se pojavijo rani znaki motenj v krvnem obtoku in še, če se pojavijo večje količine masti v krvi.

Kaj je mogoče ukreniti in kako je treba obravnavati osebe z diagnozo predsladkorna bolezen?

Predvsem se je treba izogibati naraščanju teže (dieta in telesne vaje). Omejiti je treba število porodov. Kri za pregled na sladkor je treba jemati eno uro po zajtrku in pri povečani vrednosti začeti s terapijo. S to se preneha šele po dveh mesecih, če je uro po zajtrku vrednost sladkorja v krvi na normalni, sicer pa se terapija nadaljuje. Dr. JV.

se povzpел po lestvi do trama, privezal vrv in se tako obešil. Našla ga je prevzihtkarica Terezija Kukovec. Truplo je bilo še toplo, zato je prerazela vrv, vendar je bilo že prepozno. Domači in bližnji sosedje pravijo, da je večkrat govoril, da se bo obešil. Krajevni zdravnik dr. Gašparič pri pregledu trupla ni našel nobenih drugih znakov nasilja in je torej smrt nastopila zaradi zadušitve pri obešenju.

jr

Dvojčka Miran in Darko iz Cirkulan

Srečal sem ju v nedeljo v Haložanu. Podobna kot kraj-
Cirkulanah. Sedela sta na car krajcarju, enako obleče-
stopnicah pred gostilno »Pri na in nasploh popolnoma e-

Miran in Darko, podobna kot krajcar krajcarju, vendar je eden, pozabil sem kateri, nekoliko bolj »okrogel«

Slovenske judoiste pripravlja Anton Geesink Najboljši judoist vseh časov v Mariboru

V ponedeljek je pričel s treningi v Mariboru sloviti nizozemski judoist, ki mu mnogi upravičeno prisojajo naslov najboljšega med najboljšimi vseh časov, Anton Geesink — nosilec mojstrskega pasu 8 dan.

Geesing bo teden dni ostal med slovenskimi judoisti, ki so se zbrali v Mariboru, da bi lahko prisostvovali učnim uram tega velikega mojstra, ki je prvi v zgodovini svetovnega juda načel mit o nepremagljivosti Japoncev. V svoji bogati tekmovalni karieri je nekajkrat osvojil naslov evropskega prvaka v teži in absolutni kategoriji, prav tako pa je bil najboljši na svetu, kot prvi izven japonskega tekmovalca.

Teden dni je zagotovo premalo, da bi lahko prenesel na slovenske judoiste le del svojih izrednih izkušenj in znanja, prepričani pa smo lahko, da se bodo naši tekmovalci v tem kratkem času ogromno naučili. Traininge v Mariboru obiskujejo tudi judoisti bistriškega Impola na čelu z večkratnim državnim prvakom Stankom Topolčni-

kom, ki bo že v četrtek odpoval z jugoslovansko reprezentanco na mednarodno prvenstvo Italije, ki bo v Bolzanu.

Poleg Topolčnika bo od slovenskih judoistov v reprezentanci tudi Ljubljancin Franjič, zvezni kapetan Škraba pa je za ostale kategorije določil naslednje tekmovalce: poldrednja: Ristič, Savič, srednja: Obadov, Kraljevič, poltežka: Parič, Bajčetič, težka: Žuvela, Krajnovič.

Kot na mnogih minulih tekmovaljih ima tudi pot morda največ možnosti Stanko Topolčnik, ki je na prvenstvu Italije že osvojil prvo mesto. Spet pa lahko ugotovljamo že naprej, da naša reprezentanca potuje na pomembno tekmovalje brez skupnih priprav, tako da se kaj lahko pripeti, da bo doživela polom, ki smo jih zadnje čase, razen z izjemami, že vajeni.

Seveda pa Stanku Topolčniku želimo pred odhodom veliko sreče.

-d

naka po zunanjem videzu, sta se že na prvi pogled izdala, da sta dvojčka.

— Predstavita se mi prosim?

»Sedeme let. Darko je za dvajset minut starejši. Če se stepeva, sem jaz zmagovalec,« je ponosno pristavil Miran.

— Koliko pa sta stara?

»Kako se vzame, sicer pa ga včasih tudi jaz premikastim.«

— Kateri bolj jezi mamičo?

»Približno oba enako,« sta složno odgovorila oba v en glas.

— Po vajini starosti sodim, da bosta letos prvič sedla v šolske klopi. Vaju je kaj strah?

»Da, letos greva prvič v šolo. Strah pa naju ni, saj sva dva in pravijo, da bova v šoli skupaj sedela.«

— In kaj bi želela postati, ko bosta velika?

»O tem še nisva razmišljala, za to je še čas...«

Približno tako je potekal naš »ekspres« razgovor in moram priznati, da sta bila Miran in Darko odlična sogovornika. Zvedel sem tudi, da sta nerazdružljiva prijatelja. Vedno sta enako oblečena in gorje takrat, če ne bi delila vsega, kar dobita, na polovico. Mislim gorje, tistemu, ki bi dal nemu več kot drugemu.

Miran in Darko, želim vama, da bi bila vse življenje tako korajžna in zvesta drug drugemu. Pa veliko uspeha v šoli!

J. S.

DEŽ OVIRA OBIRALCE HMELJA

Kot vse kaže, obiralci hmelja prav tako kot lani tudi letos nimajo sreče. Z vsakoletno akcijo obiranja zelene zlate pride po navadi tudi predjesensko deževje, ki pa prinaša poleg zamude časa tudi precej škode zaradi zmanjšane kvalitete pridelka. Hmeljarji so v deževnih dneh opravičeno zaskrbljeni, še posebej letos, ko se nam obeta rekorden pridelek v zadnjih petih letih tako po količini in kot menijo strokovnjaki, tudi kvaliteta presega pridelke iz nekaterih prejšnjih let.

No, čim so oživila hmeljišča, je prišlo z njimi tudi deževno vreme. V ponedeljek so se zaskrbljeni obrazili že v jutranjih urah zaman ozirali proti nebu. Dež je začel padati, tako da tudi dežniki niso mogli veliko pomagati. Sicer pa ostaja želja, ki jo nosi pregovor: »Za dežjem pride sonce.« Obiralci hmelja ga v teh dneh najbolj pogrešajo.

J. S.

Ta teden v naši bližnji zgodovini

28. avgusta 1943 je vrhovni komandant NOV Josip Broz Tito ukazal GS NOV za Srbijo, da začne formirati brigade in divizije z nalogo, da z uničevanjem kolaborantskih enot v Srbiji odstranijo vpliv kvizlingov Nediča in Mihajloviča ter tako pripravijo pogoje za najširšo mobilizacijo.

1944. je predsednik britanske vlade Churchill sprejel predsednika begunske vlade kraljevine Jugoslavije Ivana Subašiča. Glede na verjetne neugodne posledice sporazuma Tito-Subašič za monarhijo, je Churchill priporočil Subašiču, da pri NKOJ vztraja na sestavi skupne vlade še pred osvoboditvijo Jugoslavije po partizanih.

29. avgusta 1944 je kralj Peter II. odzvel komando Draži Mihajloviču in priznal Josipa Broza Tita za edinega voditelja »jugoslovanskih odporiških sil«.

30. avgusta 1941 je Komunistična internacionala sklenila, da ostane partijska organizacija v sestavi KPJ, CK BDP(k) pa je poslal CK KPJ pismen pristaneček na ta sklep.

1944. je predsednik NKOJ in vrhovni komandant NOV POJ maršal Jugoslavije Tito zadnjič pozval vse hrvatske in slovenske domobrance, četnike in pripadnike drugih sovražnih oboroženih formacij, da se pridružijo NOV. Opozoril je, da bodo vsi, ki ostanejo po 15. septembru v kvizlinških vojaških enotah, obravnavani kot narodni izdajalci.

1. septembra 1935 se je zbralo na ljudskofrontnem zborovanju v Ljutomeru približno 3000 udeležencev iz Prlekije, Prekmurja in iz Slovenskih goric. Med napadom orožnikov je padel kmečki sin Alojz Mavrič, dva udeleženca pa sta bila ranjena.

1939. je Nemčija napadla Poljsko.

1944. je bil komandant NOV in partizanskih odredov Slovenije Franc Rozman Stane povišan z ukazom maršala Jugoslavije Tita v generalallajntanta.

1944. so enote 9 korpusa NOV zavzele po 12-urnem boju belogardiščno postojanko Črni vrh.

2. septembra 1920 je bil v Trstu izredni kongres socialistične stranke Julijske krajine, na katerem so bili navzoči tudi predstavniki Delavske zbornice in Zveze socialistične mladine. Kongres se je odločil za splošno stavko, ki se je pričela 3. septembra. V Trstu so jo spremljali nenehni spopadi delavcev s fašisti. 5. septem-

bra so se stavkajoči delavci v Trstu spoprijeli s fašističnimi skupinami v bližini Delavskega doma. Fašisti so napadli in razdejali ta dom, sedež mladinskega krožka ter tudi nekatere druge slovenske in delavske zgradbe. Po sklepu strokovnega odbora se je stavka končala 7. septembra.

1944. so pristala na osvobojenem ozemlju na Notranjskem prva tri zavezniška letala. V Italijo so na zdravljenje odpeljala 50 ranjenih partizanov.

1945. so podpisali Japonci na ameriški bojni ladji Missouri brezpogojno kapitulacijo.

3. septembra 1939 sta Anglija in Francija napovedali vojno Nemčiji, v odgovor na vdor Nemčije na Poljsko 1. septembra. Z vojno napovedjo obeh zahodnih sil Nemčiji se je pričela II. svetovna vojna. Od 5. do 10. septembra so napovedali vojno Nemčiji tudi britanski dominioni.

1943. se je britanska vojska izkrcala na jugu Kalabrije. Ta dan je zastopnik italijanskega vrhovnega poveljstva podpisal pri Siracusi na Siciliji premirje s predstavniki britanske in ameriške vojske.

1944. so deli 1. slovenske udarne brigade »Toneta Tomšiča« uničili utrjeno nemško oporišče Mariborska koča, deli 2. udarne brigade »Ljube Serceja« pa Sokolski dom na Pohorju.

PROMETNA NESREČA V SPUHLJI

18. avgusta dopoldne se je pripetila prometna nesreča na križišču cest v Spuhlji. Iz Ptujja je proti Zagrebu vozil tovorni avtomobil avstrijski državljan, iz Borla proti Ptujju pa je pripeljal osebni avtomobil turški državljan.

Tovornjak je začel zavijati v smeri proti Ormožu, vendar pa pri tem ni nakazal spremembe smeri vožnje. Osebni avtomobil je tako neizogibno trčil v tovornjak. Škoda na obeh vozilih znaša okrog 1700 din.

J. S.

DELOVNA NESREČA S SMRTNIM IZIDOM

20. avgusta proti večeru sta gospodinja Katarina Sagadin iz Kungote in gospodarski pomočnik Ivan Osenjak nakladala v Zg. Hajdini otavo. Osenjak je nesrečno padel z voza in obležal zaradi zloma hrbtenice na mestu mrtev.

J. S.

Koristni nasveti

Premogov prah izkoristimo, če ga spravimo v papirnate vreče in jih pokropimo z vodo. Prah se bo sprjel v brikete, ki jih z lahko pokurimo. Na to je treba misliti sedaj, ko pripravljamo v drvarnicah novo zalogo kuriva za bližajočo sezono.

X

Mušje sledove odstranimo s pohištva, če ga namažemo z mešanico salmijaka in špirta (1:1), ki smo ji dodali malo vodikovega superoksida. Madeže nato izmijemo z mlačno vodo.

X

Ostanke jedi hranimo pokrite v porcelanasti, stekleni ali neskrhni emajlirani posodi na hladnem. Prikuhe prevremo z dodatkom juhe ali mleka. Jedi, v katerih so gobe, nikdar ne hranimo. Testenine prepražimo na vročem olju. Riž segrejemo nad paro. Meso ne prepekamo, ker bi postalo trdo in suho. Denemo ga med dva krožnika in ga ogrejemo nad soparo. Tudi dunajske ali pariške zrezke pogrejemo tako. Meso v raznih omakah vzamemo ven, omako pogrejemo, ji dodamo malo juhe ali mleka in sesekljanega peteršilja, šele nato damo nazaj meso, zrezano na tanke liste in postavimo vse skupaj nad soparo. Podobno pogrejemo tudi palačinke, štruklje in druge močnate jedi.

Ostankov jedi nikakor ne smemo dati v pečico, da bi ostali topli. Pri takšni temperaturi se jedi zelo hitro razkrajajo. Vse ostanke jedi torej hranimo na hladnem.

X

Paradižnikovo plesen, ki ogroža pridelek te rastline, preprečimo na listih, če jih poškopimo (večkrat) z 1-odstotnim bakrenim apnom. To apno je zelenkasto siv prav, ki se v vodi hitro topi. Če se to raztopino oškropimo zdrave liste, paradižniki ne bodo dobili peronospore. Listi in plodovi bodo ostali zdravi.

Republiško prvenstvo v atletiki

V petek in soboto, je bilo v Kranju posamično republiško prvenstvo Slovenije za člane in članice. Izmed 14 klubov iz Slovenije se je tekmovalca udeležilo čez 230 tekmovalcev, med njimi tudi štiri pripadniki »Partizana« Markovci.

Ivana Kukovec je tekmovala v suvanju kroglice in zasedla 11. mesto. Marija Zemljarič, je bila v teku na 800 m peta. Zelo dobro se je odrezal Alojz Vrščič v teku na 5000 m, saj je v skupini, kjer so tekli trenutno najboljši slovenski tekači, kot je Dra-

Žarometi v megleni noči

Zapiramo. Utrujena sem že, dolg in naporen dan je za mano. Kazalec na uri je že globoko čez polnoč, jaz pa sem še tukaj, v mestu. Sodelavka zapira vhodna vrata našega lokala. Res, ni lahko delati od šestih zjutraj pa vse tja do polnoči, a kaj pomaga, prislužiti si je treba vsakdanji kruh. Stopam na cesto.

Kako temna noč je vsepovsod in kako gosta je megla, kar srh me spreletava. Zavidam Miri, ki ima do doma le nekaj korakov in bo kmalu v topli postelji, mene pa čaka še tako dolga pot. V bližnjem lokalu igra orkester za lahko noč, programa je konec.

Stirje dolgi in pusti kilometri neizvožene poti so pred mano. Za mano izginjajo zadnji utrinki mestnih svetilk; zavijam v temo. Zarki majhne svetilke na mojem ponyju prebljajo gosto meglo, ki se v velikih pramenih vali nasproti. Niti pol metra ne vidim pred sabo, čvrsto držim krmilo, bojim se, da bom vsak čas zdrsnila z roba cestišča in padla v dokaj globok jarek.

Prevozila sem že lep kos poti in prišla na kraj, kjer me je bilo vedno najbolj strah. Tu se že tako ozka dolina še zoži, tako da se robovi ceste na obeh straneh skoraj dotikajo gozda. Vozila sem kolikor mogoče hitro, a zdelo se mi je, da še prepočasi.

Sredi te mučne tišine sem nenadoma za sabo zaslišala brnenje avtomobila.

Vozil je počasi in žarometi, ki so se le s težavo prebljali skozi meglo, so tako švigali naokoli, da sem se iz radovednosti ozrla. Pretreslo me je, ko sem videla, da vozi po cesti od enega roba do drugega. Hotela sem se umakniti, pa mi je spodletelo. Zdrsnila sem čez rob, izgubila ravnotežje in padla. Ne spominjam se natanko, kako se je to zgodilo, vem le, da sem v naslednjem trenutku

že tičala v gostem grmovju. Nisem čutila bolečine, le srce mi je začelo močnejše utripati. Avtomobil se je ustavil.

Po vedenju potnikov je bilo opaziti, da so globoko pogledali v kozarec. »Zenska, hej! Hej; Fric, pojdi ponjo, se bomo še malce poigrali!«

V meni je kipel, nisem vedela, kaj naj storim. Bila sem popolnoma brez moči in brez zavetja v tej gluhi noči. Niti dihati si nisem upala, z grozo sem poslušala, kako neka roka v temi tipa za mano. Kot jež sem se zvilila v klopčič in se stisnila h grmu, da me ne bi otipal. Hotela sem že zakričati in zbežati, toda kam?

Nenadoma me je njegova roka zgrabila s tako silo, da me je obšla slabost. Ne vem, kaj se je tedaj zgodilo z mano, vem le, da me je od strahu skoraj zapustila zavest.

»A tu si, tičica! No, ni kar ne bodi tako divja, samo pomagati ti želim!«

Ze je jel strastno odpirati gumbe na mojem plašču. Divje sem se mu izvila. Ni mi bilo mar, kaj bo z mojo obleko. Borila sem se z vso močjo, ki sem jo premogla tisti hip. Nisem mogla dovoliti, da bi takle poživljenec uničil mojo mladost. Nenadoma je izgubil ravnotežje in zdrsnil v jarek.

Bilo je mrzlo, mene pa je od strahu kuhala vročina. Splezala sem do roba cestišča, pripravljena na tvegavanje, a nisem vedela, kam naj se obrnem. Začela sem teči.

Tekla sem, a ne proti domu, pač pa v nasprotno smer, čeprav sem vedela, da je do prve hiše veliko dlje.

»Ujemita jo! Ujemita jo, da ji zdrobim kosti,« sem slišala za sabo krohote in vpitje razjarjenega Frice, ki sem mu ušla.

Tekla sem, kolikor so me nesle noge. Z zadnjimi močmi sem se znašla pred hišo in začela klicati. Ne vem, kako sem prišla notri, vem le, da sem se znašla pred vprašujočimi pogledi. Solze obupa so mi tekale po licih in šele tedaj sem si upala skoraj na glas zajokati. Povedala sem, kaj se mi je zgodilo.

Zbežala sem, a moje kolo in torbica sta ostala tam. Tedaj je starejši sin z baterijo odšel iz hiše in se kmalu vrnil s torbico in kolesom.

Tedaj je zaigral na mojih ustih, ta večer prvi nasme-

Pasji pogled skozi okno avtomobila

No, pa še en pasji posnetek v spomin na minule »pasje dni«. Kosmatinca, ki žalostno zre skozi odprto okno »škode«, sem »pritisnil« na lovskem pikniku in tekmovalcu lovcev v streljanju na glinaste golobe, ki je bilo pred nedavnim na otoku pri Veliki Nedelji. Zapisal sem si njegovo ime pa tudi lastnika, ki je lovec, žal pa sem pribeležko nekje založil, tako, da vam ne morem posredovati niti prvih niti drugih »osebnih« podatkov. Ko so lovci na vse mile viže pokali po svojih glinastih »letečih krožnikih« in v bližini pekli na žaru nekatere lovske specialitete, je kosmatinec, ujet v pločevino, krepko cedil slin. Hotel sem ga pobožati po smrčku, vendar pa mi je v zahvalo za to dobrodošlico pokazal svoje ostre zobe.

»Prijaznost pa taka,« sem si mislil in mu pomolil košček raznjiča. To pa je bilo seveda dovolj, da sva se spoprijateljila. Najbrž me ni razumel, ko sem mu dejal, da ga bom dal v »cajtnge«. Njegov last-

nik pa je pripomnil: »Samo pazite, da ne bo koga ugriznil.« Bralci torej pozor: »Pes grize!«

J. S.

Žalosten pogled skozi okno »škode«

Naše zdravje

PREHRANA OB ZVIŠANI TEMPERATURI

Imate temperaturo 38,9. Vročica je za zdravnika vedno znak, da se v organizmu dogaja nekaj nenormalnega. V ozadju je bolezen, lahko nalezljiva kot posledica vdora in razmnoževanja bakterij, glivic ali virusov. V vročem stanju se povečuje število protiteles — protivnikov napadalcev, poveča pa se tudi izločanje sprednjega režnja hipofize. Hormoni iz te žleze stimulirajo proizvodnjo hormonov nadledvične žleze, ki so nujno potrebni pri obrambi telesa pred napadalci. Na splošno velja, da antibiotiki uspešneje delujejo ob povišani temperaturi telesa.

Izgorevanje hranljivih materialov je nujno potrebno za vzdrževanje življenjskih funkcij (dihanja, krvnega obtoka), tako imenovani »bazalni metabolizem« pa se v

vročičnem stanju povečuje. Nekateri zdravniki mislijo, da se z vsako stopinjo višje telesne temperature povečuje bazalni metabolizem poprečno za 13 odst. Če bolezen spremlja nespečnost, mislijo, da je treba povečati kalorično vrednost hrane še za 20 odst.

Med ljudmi je zakoreninjena misel, da človeku z vročico ni treba jesti, posebno ne mesa in jajc. Skoraj vedno je bolnik deležen stroge diete, medtem ko so potrebe organizma celo večje. Če se bolnik bori proti infekciji, mu je potrebna polnovredna hrana, bogata z beljakovinami, (meso, mleko, jajca, sir), ogljikovimi hidrati, vitamini in mineralnimi solmi.

Znojenje povzroča izgubo znatnih količin mineralnih soli in vitaminov. Bolniku je torej treba nuditi dovolj toplih napitkov (čaj, kompot, sadni sokovi). Izgubljeno kuhinjsko sol je mogoče nadomestiti z vsakdanjo prehrano.

Dr. Jv.

Razpis

Delavska univerza Ptuj vpisuje

v šolskem letu 1970-71 v 5., 6., 7., in 8. razred osnovne šole za odrasle.

Prijave sprejema Delavska univerza Ptuj, Osojnikova 1/II (nad trgovino Borovo) do 10. septembra 1970.

Naša pot na Triglav

Letos smo se člani planinškega društva Ptuj odločili iskati »strepo« Jugoslavije — Triglav. Izlet sta vodila Tone Purg in Jože Antonič.

Zgodaj zjutraj 15. avgusta smo se zbrali novinci in izkušeni planinci na železniški postaji v Ptuj. Bilo nas je petindvajset. Že na prvi pogled sem ugotovila, da bo to prijetna in vesela družba in nisem se zmotila, saj so nas vsi pot zabavali »stari« planinci z raznimi smešnimi dogodki, ki so jih doživeli v naših gorah prejšnja leta.

Tako je vožnja do Ljubljane hitro minula in ko smo šli s perona po stopnicah navzgor, je nekdo izjavil: »Tako, tovariši planinci, to je uvertura za naš naskok na Triglav!« in vsi smo se od srca nasmejali. Iz Ljubljane smo z avtobusom nadaljevali pot do Janeza ob Bohinjskem jezeru. Težke nahrbtnike smo položili v prtljajnik avtobusa in že smo se peljali proti Gorenjski. Vožnja z avtobusom nas je zelo utrudila, saj smo se do Kranja peljali v nepretrgani koloni, tako da je avtobus večkrat ustavil in moreča vročina nas je hudo delala. Od Kranja dalje je bila vožnja prijetnejša. Okrog poldneva smo prispeli k

Janezu. Malo smo se odpočili in čez kakšno uro ali dve nadaljevali pot proti naši prvi postojanki, Planinskemu domu na Uskovnici (1138 m).

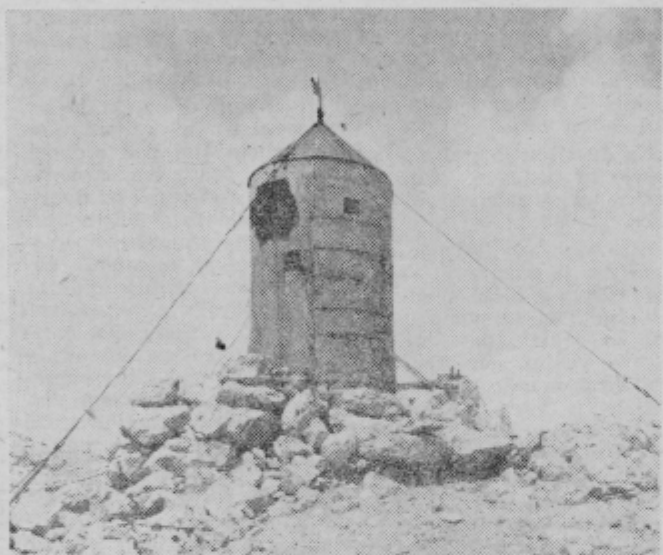
Pot nas je vodila po strmem hribu, ki je novince zelo izčrpala in zaradi tega smo se razdelili v dve skupini, in tako nas je prva skupina pustila daleč zadaj. Toda tudi nam je uspelo doseči pla-

ninski dom na Uskovnici. Tukaj smo se pozdravili s prvo skupino, ki je še isti dan nadaljevala pot proti naslednji postojanki — Vodnikovi koči (1805 m). Mi smo ostali na Uskovnici, se okrepčali s čajem in mlekom, se najedli in tudi tam prespali. Zgodaj zjutraj nas je pozdravilo lepo sončno jutro in spočiti smo nadaljevali pot proti Vodnikovi koči. Ta pot nas ni tako izčrpala, saj smo nekaj časa hodili po prijetni gozdni poti, nato smo prehodili vznožje Tošca, se povzpeli pod vrh in tu so nas prvič pozdravile planike. Vodič nam je prepovedal trgati cvetja. Hodili smo približno eno uro in prišli do Velega

polja (1693). Tam nas je pozdravilo zvenenje, saj so se povsod pasle krave. No in že smo zagledali Vodnikovo kočjo. Tukaj so nam povedali, da je naša prva skupina že nadaljevala pot proti domu Planika (2408 m) pod Triglavom. Po dvehurnem odmoru smo tudi mi nadaljevali pot proti zadnji postojanki, v dom Planika, ki je najstarejša triglavska postojanka. Stoji na južni strani Malega Triglava. Tukaj se spet srečamo z našo prvo skupino, ki je že opravila pot na Triglav, Kredarico in Staničevo kočjo. Tako smo v Planiki prespali in naša skupina se je naslednje jutro ob pol petih odpravila na Triglav. Priplezali smo do Malega Triglava in skoraj bi se vrnili nazaj, saj se je začela nevihta in ozračje je bilo polno statične elektrike, da je vse pokalo, toda kmalu se je pokazal Triglav in tudi deževati je prenehalo in nadaljevali smo pot po grebenu. Tukaj smo naleteli na spominjsko ploščo, posvečeno Valentinu Vodniku, saj je nastala s te njegove poti na Triglav od Vršac. Tako je bil pred nami samo en težak vzpon in Triglav je bil naš. Pozdravil nas je veličasten Aljaž stolp, ki ga je postavil na svoje stroške planinec Aljaž leta 1895 in stolp je danes simbol Triglava. Danes je namenjen varstvu planincev ob nevihtah. V železni kaseti je shranjena vpisna knjiga in žig, ki so ga pripeli na verigo. Na vrhu smo imeli srečo, saj smo videli razkošni mozaik domačih planin in dolin in okoli nas je bila sama brezkončna zračna gmota, trdni svet pa ves pod našimi nogami. Toda spet se je za-

čela vleči megla in odločili smo se čimprej zapustiti Triglav. In po enoinpolurni hoji smo že bili v Planiki. Naša prva skupina pa je že bila na poti proti triglavskim jezerom. Tudi mi smo šli takoj za njimi. Prišli smo do tržaške kočje na Dolču (2120 m) in do tod smo šli v glavnem navzdol. Kmalu smo prišli do Hribaric in to je bil zadnji in zelo težak vzpon po melišču. Na tej poti nas je vseskozi spremljal dež, kar nas je pri hoji močno oviralo. Na vrhu Hribaric se jez ačel Triglavski narodni park in prišli smo v dolino čudovitih triglavskih jezer. Najlepše med vsemi je jezero v Ledvicah (4. jezero) in potem še samo kilometer in pol in že smo bili pri koči triglavskih jezer. Del naše skupine je prespal na Prehodavcih, nad prvim triglavskim jezerom. Triglavski narodni park obsega okrog 2000 ha in zajema vso dolino sedmih triglavskih jezer s Hribaricami vred ter steno Komarče, vključno slap Savice. Koča pri triglavskih jezerih stoji severno oddvojnega jezera (5. in 6.) Tukaj se zbere vsa naša skupina in naslednje jutro nadaljujemo pot do Komarče. Spust je bil zelo naporen, a k sreči ni bil v naši skupini nihče omotičen in tako smo srečno prispeli do slapa Savice. Potem smo se še ustavili v koči pri Savici, v hotelu Zlatorog, od koder se jih je nekaj odpeljalo z žičnico na Vogel. S tem je bil naš izlet končan. Polni vtisov smo se vračali proti Ljubljani in Ptuj in upanju, da bomo tudi naslednje leto obiskali naš lep planinski svet.

Marta Rau

Aljažev stolp na Triglavu

V deželi barv

Slikanje je povezava lepega s koristnim. Lepega, ker nam pravilna izbira barv razveseljuje oko, koristnega zato, ker z barvno prepletko zaščitimo predmete.

Za slikanje potrebujemo: 1. barvo, 2. čopič, 3. spretnost, 4. okus, 5. značaj in 6. predmet, ki ga hočemo poslikati. Slikanje je opravilo višje vrste. Zanj potrebujemo poleg vsega naštetega tudi ljubezen in predanost. Ker manjkata ti dve lastnosti, postane slikanje pleskanje.

Pri izbiri barv nimamo sicer nobenih predpisov kot pri plinu ali elektriki, vendar vladajo tudi tukaj zakoni, in to so zakoni harmonije in estetike, ki jih ne smemo nekaznovano prekoračiti. Zelo preprosto je poslikati namo z bojnimi barvami in tako spremeniti v nakazo, ki nam poruši celotno harmonijo v stanovanju. Da bomo predmete zares harmonično uglasili, potrebujemo poleg okusa tudi nekaj osnovnih barvnih učinkih, ki niso samo optični, temveč precej tudi psihološki.

Barva je za človeka prav tako važen življenjski element kot hrana ali zrak. Harmonično uglasjena in pravilno dozirana barvitost okolice

stopnjuje pri nas občutek zadovoljstva, medtem ko vzbuja barvna prenasajenost ali pomanjkanje barv v nas neugodje in melanholijo. Človek, ki preživlja svoje dneve v sivo poslikanih sobah, postane otožen. V rdeči pobarvanih spalnica spimo nemirneje kot v zelenih. Modra soba nam nenehno vsiljuje občutek, da moramo zakuriti; v modrih sobah dobimo dosti prej nahod kot v rumenih.

Med najznačilnejše optične učinke spada občutek bližine, ki nam ga vsiljuje intenzivna cinobrova rdeča barva. Nasprotje temu je kobaltno modra barva, ki nam daje izrazit občutek oddaljenosti. Oranžna barva je topla v vsej svoji prelesti. Koruzno rdeča daje občutek prostornosti.

Razlikovanje učinka toplih in hladnih barv je zelo važno za praktično uporabo. Topli barvni odtenki z velikim odstotkom rumene barve napravijo stene kljub pomanjkanju sončne svetlobe tople. Hladne barve — modra, zelena in vijoličasta — pa blažijo sončno pripeko v južno ležečih prostorih.

Važen za nas je fenomen, da imata lahko dve barvi, ki sta druga poleg druge, zelo močan medsebojni vpliv, in to tako po učinku kot po barvnih odtenkih. Oranžna barva na rumeni podlagi učinkuje bolj rdečkasto, na rdeči osnovi pa bolj rumenkasto.

Notni ključ za simfonijo barv: upoštevajte, da je kontrast eden od najvažnejših elementov barvne kompozicije. Kontrast dosežemo tako, da postavimo nasprotujoče si barve eno proti drugi ali če združimo temne in svetle ali mrtve in živahne barve. Če hočemo izbrati za objekt, ki ga hočemo poslikati, različne nasprotujoče si barve, nam je zakonitost komplementarnih barv še najvarnejši vodnik. Lotimo se problema praktično in naslikajmo na periferijo kroga v enakih presledkih 3 osnovne barve: rdečo, rumeno in modro. Zmešajmo 2 od teh barv, in dobili bomo barvo, ki je osnovna barva, ki je nismo dodali. Mešanica plave in rumene barve da zeleno — zelena je torej komplementarna barva rdeči. Naslikajmo jo torej nasproti rdeči barvi. Če nadaljujemo delo po istem postopku, stojijo na koncu: zelena barva nasproti rdeči, vijoličasta nasproti rumeni in oranžna nasproti rdeči, vijoličasta nasproti modri.

NOVINEC V ŠOLI

Smo pred začetkom novega šolskega leta. Marsikateri novinec bo prvič zapustil domačo hišo, da bi začel hoditi v šolo. Za marsikaterega izmed teh bo to velika sprememba v njegovem življenju. Otroci, ki so obiskovali vrtec ali malo šolo, bodo sprejeli to spremembo z veseljem. Težje je za tiste, ki jim je pot v šolo prvi korak »v življenje«. Prve dni so takšni otroci zelo plašni, bojijo se učitelja in neznanih sošolcev, ni smeha na njihovih obrazih. Če učitelj katerega izmed takih novincev kaj vpraša, ta sramežljivo odgovarja, pade v jok ali se celo pomoči zaradi prevelike psihicne napetosti.

Da je otrok takšen, so najpogosteje odgovorni starši, ki so otroka nepravilno vzgajali, posebej se glede na šolo. Niso namreč ravno redki starši, ki otroka pred vstopom v šolo »opozarjajo« s stavki: Ti bo učitelj v šoli že pokazal!, ali: Tam te bodo že ukrotili! in podobno. Takšen otrok ima strah pred šolo in učiteljem kar vcepjen in ni čudno, če se novinec potem prve dni v šoli obnaša kot smo zgoraj opisali.

Pametni starši pa ravnajo ravno nasprotno: v bodočem učencu vzbujajo veselje do šole ter mu pripovedujejo, kaj vse bo doživel v šoli, kako mu bo lepo med številnimi vrstniki. Tako pripravljen otrok bo šel v šolo z veseljem in bo v razredu aktiven od prvega dne.

Vsekakor ima otrok, ki ga niso pravočasno pustili med vrstnike in sploh izven svojega doma med ljudi, določene težave, ko začne hoditi v šolo. Najbrž se sploh boji iti od doma. V takšnih primerih je dobro, če otroka nekdo iz družine pospremi do šole in gre po pouku zopet ponj. Takšno spremljanje prav gotovo ne bo potrebno daljši čas, prve dni pa že, dokler se ne bo otrok privadil na pot, na eventualne sošolce in sploh na cesto. Za takšnega otroka je tudi koristno, če se starši posvetujejo z učiteljem, da bi skupno vplivali na hitrejše prilagajanje otroka na nove okoliščine.

Če pa otrok kljub vsemu premočno trpi zaradi teh sprememb, torej če ne spi, ne spi, si grize nohte, začne jecati ali celo moči posteljo, je treba poiskati pomoč zdravnika, psihologa ali socialnega delavca.

Priprava dietne prehrane

Posebnost dietne prehrane je v tem, da poleg organizmovih potreb upošteva tudi obolenje, in iz prehrane izključuje vsa živila, ki bi zavirala zdravljenje glavne bolezni in vzporednih obolenj. S pravilno sestavljeno hrano povečujemo odpornost telesa, kar je za bolnika še važnejše kakor za zdravega človeka. Dolgotrajnejša nepravilna prehrana obremenjuje posamezne organe in povzroča spremembe, ki so najvidnejše na prebavilih.

Od dietne prehrane kot dela zdravljenja pričakujemo največje uspehe. Uspeh dietnega zdravljenja pa je zagotovljen le, če dieto pravilno sestavimo in živila pravilno pripravimo. Proces kuhanja pravzaprav vpliva na hranilne snovi, ki so v posameznih živilih. Zato moramo pri pripravi diet vpliv kuhanja na hranilne snovi prav dobro poznati. Proces kuhanja ima na posamezne hranilne snovi različni vpliv. Beljakovine, ki se nahajajo v mesu, jajcih, ribah, stročnicah in drugih živilih, pri kuhanju zadržujejo. Zmerno kuhane beljakovine lažje prebavimo kakor surove. Predolgo gretje beljakovin otežkoča prebavo in jim zmanjšuje biološko vrednost, ker se v beljakovinah uničijo nekatere aminokisliline.

Na živila, ki vsebujejo ogljikove hidrate (škrob, ima kuhanje največji vpliv. Škrob pri kuhanju nabrekne, celulozne celične stene, ki obdajajo škrob, razpokajo in tako kuhana škrobna živila lažje prebavimo, ker imajo prebavni fermenti lažje delo.

Maščobe se pri segrevanju razkrajajo. Maščobne kisline se sproščajo in so zato maščobe težje prebavljive. Če pa maščobe za zabelo ne segrevamo, temveč jih kuhamo v neki vročini, se ne spreminjajo in ne otežujejo prebavnih organov.

Pri kuhanju se vitamini pogosto uničijo, predvsem tisti, ki so občutljivi za toploto. Izguba teh vitaminov je manjša, čim krajši je čas segrevanja. Razkroj vitaminov je še večji, če pridejo med kuhanjem v dotik z železom in bakrom. Zato je bakrena in okrušena emajlirana posoda za kuhanje neprimerna. Vitamini se tudi po kuhanju hitro uničijo, zato moramo s kuhano hrano hitro takoj postreči. Ne samo vitamini, temveč tudi mineralne snovi se pri pripravi hrane izgubljajo, največkrat zato, ker vodo, v kateri smo zelenjavo kuhali, odlijemo. Zato je priporočljivo, da zelenjavo dušimo, namesto kuhamo v veliki količini vode.

Priprava dietne prehrane se v bistvu ne loči od pravil-

ne priprave zdrave prehrane, vendar moramo pri pripravi upoštevati naslednje: za zabelo dietne hrane uporabljamo olje, surovo maslo, smetano ali rastlinsko maščobo. Maščobe ne razbelimo, smetano in surovo maslo dodajmo šele pred serviranjem, da se ne uničijo vitamini, ki jih vsebuje. Za zagostitev jedi ne uporabljamo prežgane, temveč nastrgan krompir ali podmet.

Pri obolenjih prebavnega trakta živil ne pražimo, ne pečemo in ne cvremo. Cvrta živila iz dietne prehrane sploh izločimo, ker so zelo težko prebavljiva. Pri nesladni hrani pa s praženjem in pečenjem izboljšamo jedem okus, zato ju priporočamo.

Živila, predvsem zelenjavo, dušimo v lastnem soku ali kuhamo v sopari oziroma pod pritiskom. S tem odpade možnost, da bi vodo, v kateri živila kuhamo, odlili in z njo vitamine in rudninske snovi, ki so se vanjo med kuhanjem izlužili.

Meso, ki ga uporabljamo v dietni prehrani, mora biti popolnoma sveže in prvovrstno. Glede na jakost obolenja izbiramo meso po prebavljivosti: teletina, domači zajci, mlada perutnina, golobovina in mlada govedina. Svinjine

ne uporabljamo, ker je težko prebavljiva. Tudi vse mesne in ribje konzerve iz dietne prehrane izločimo.

Pripravljamo veliko dušene ali surove zelenjave v

obliki solat ali sokov. Izberajmo lahko prebavljivo zelenjavo. Zelenjavo, ki napenja, stročnice, kapusnice ipd., iz dietne prehrane izločimo. Kvašene jedi so bolj zdrave,

dobiti pod zobe, no še tauznt drugih stvari me čoka. Najč k sosidovi Juli, ki letos zavolo revmatizma neje šla v hmelj, neman cajta skočiti. Te pa še mi je Mica to ovi den toko pismo poslala. Poslušajte, ke mi je napisala:

»Dežek pada, veter piše, moja roka slabo piše.« To ba naslof pisma. Vete, moja ta stora je hodla samo v prtilično šolo pa se na pisaje boj malo vun spozna. Jas sen deno do prvega nadstropja zleza pa nanje upravitelj šole reka: No, zaj pa ste že višješolci, če glih smo še kumer v tretji razred hodili. No, Mica mi je v nadaljevaji pisma še napisala, ke je drgačik čista vredik, samo dež jih za-jebovle. Gdo je dež te pa se pre grejo gor na štale šigetjat. No, ja, saj to v gnejšji dobi, gdo že gučimo o grupnen seksi, sploh neje nič čudnega. Bog jin grehe odpusti! Meni, ki sen že tak precik v letah, jih je že odpusta. Vete, jas sen skos no skos revež. V vsoki revoluciji sen brez orožja. Leta 1941 za mene neso gvera meli, pa z-tudi zaj v seksualni revoluciji ga več neman, ker sen že prestori. Ja, vidite eni lidje pač v živleji nemamo sreče, ke bi lahko »strelali«. Kaj te vi, ki ste boj mlodi, rekli k tumi? Prazzaprav to neje praf pa naj reče kdo kaj če. Zato pa provin, kokšna vejka razlika je med eno no drugo revolucijo: V tisti ta provi so lidje vmirali, v toti seksualni, pa no saj veče kak to gre, lidi na svet sprovlamo. Samo zaj je že tejko nekšnih kon... kon... tracepcovih sredstev ali kak se že tistin tabletan no gumijastin šlohon reče, ke je tota revolucija samo še strelanje na prozno... Saj tudi ena pesem poje: Zato se s kontracepcijo borimo, da bi na svetu bil kak cepec manj.«

DECA BODO ŠLI V ŠOLO

Jojmene pomagajte, če si zmislite, ke mo moga fsen mojfn fačokon knige no šolske potrebščine kupiti. Ja, skoro me kop tresne. Najrajši man najmlajšega Pepčeka, ki je v šoli zaosta no mo letos nede trebalo novih knjig kupiti. Druga mi več ne preostone, kak da začnem po vesi za mojo deco krajevni samoprispevek zbirati. Ala, saj te mi pomagali.

Vaš Lujzek

Rezervirano za Lujzeka

DOBER DEN DROGI PRLEKI NO FSA REZERVIRANA ŽLOHTA Z MOJEGA REZERVIRANEGA KOTA!

Ja, vidite zaj pa se je po začelo. Se tisto malo poletja, ki smo ga meli letos, se je začelo poslovlati od nos no se je že začelo — malo dežek malo sunček... Joj, zaj se po cigoni smejejo, gdo gre dež! Pa vete, zakaj se smejejo? Zato, ker se veselijo, da de te gdo de dež heja začelo drgoč sunce sijati. Ja, vidite tokšna je to ta ciganska filozofija. Pa vete, kaj se mi zdi? Zdi se mi to, ke je pri nas iz dneva v den več takšnih, ki hodijo od hiše do hiše pa peneze pobirajo za najrazličnejše vodarine, elektriznine, hišnine, šlatarine, samoprispevkovine, davkarine... nine, — nine, — nine... Bog frdame, jaz sen se že zakleja, ke mo si moga hujdega psa k hiši pravit, ke mo se lahko vseh totih otepa. Ja, saj človik več ne sfolga penez fkup sprovlati. Ja, drugo mi več sploh ne preostone. Vete, meni se zdi, ke

je pri nas dosti tokih, ki majo toke mašine, saj si drgačik ne bi mogli obenen nove lepe hiše zidati no še lepega, no seveda drogega avto kúpiti, da o vikendi, ki glih tak no-glo kak revščina rosejo v Halozah, sploh ne gučimo. Sploh pa so »vikendoši« posebna pasma lidi no mo jih boj temeljito obdelali enkrat drugič.

ČISTA SON SEN OSTA DUMA

Ježež na, zaj smo po moški nastrodali. Fse babe so nan odišle v Savinjsko dolino hmelj obirat, kere pa neso šle v Savinjsko pa si tu doma po domočin hmeljiših peneze služijo. Jaz sen son osta duma. Ta stora mi je odišla pa še fso deco si je krese odvlekla, kruci fiks zaj še kumer vidin — kejko je baba vredna pri kočl. Ne mislin samo na tisti šigetaje, pač pa na fse drugo. Zaj moran vütro že zarada vün od odeje poglednosti — šeko nafojtrati ali pa napasti, pučeki jesti dati, v peč zakúriri, če čen ke kaj toplega

KREDITNA BANKA PTUJ in KREDITNA BANKA MARIBOR

razpisujeta

XXI. NAGRADNI NATEČAJ ZA VLAGATELJE HRANILNIH VLOG

Razpisani nagradni natečaj velja od 1. julija do 31. oktobra t. l. Za vlagatelje sta banki pripravili 180 praktičnih nagrad in 2 osebna avtomobila.

Tudi po tem natečaju bodo vsi vlagatelji vezanih vlog zavarovani za vse primere nezgod. Pravico do žrebanja si bo pridobil vsak vlagatelj, ki bo imel na dan 31. oktobra t. l. vezano vlogo najmanj 1000 din na hranilnem ali deviznem računu.

KREDITNA BANKA PTUJ in MARIBOR nagrajujeta svoje varčevalce najbolje.

Tednik, vaš list

